

Södertörns högskola | Institutionen för Samhällsvetenskaper

Magisteruppsats 30 hp | Statsvetenskap | Vårterminen 2011

Demokratins förutsättningar i Västafrika.

– En jämförande studie av Ghana och Guinea.

Av: Yordanos Solomon

Abstract:

The conditions for democracy in West Africa: A comparative study of Ghana and Guinea.

Author: Yordanos Solomon

In subsequent to Post-colonialism the African nations have dilated into different political directions. While some nations have established well-functioning democracies, others are still under authoritarian regimes. The aim of this thesis is to examine if civil society has an impact on democratic development in West Africa. Therefore the theoretical starting point is Putnam's theory of social capital, but this study will also examine other possible causal explanations for democratic transition.

This study will be based on a comparative analysis of Ghana and Guinea. Therefore these following questions will be answered: Does the civil society have any connotation in democratic development in West African countries? Has the military, international influence, socio-economic development and differences in the population affected the democratic development in Ghana and Guinea? Which of the above factors is most beneficial for a regime change when transcending from an authoritarian rule to a civilian rule, and do they have a greater significance than the civil society?

The main conclusion in this study is that civil society does not have any connotation for a regime change from authoritarian rule to a civilian rule in West Africa. The international influence is rather the most beneficial factor for such democratic development.

Keywords: Ghana, Guinea, democracy, civil society, NGOs, Putnam, military, international influence, socio-economic development and differences in the population.

Innehållsförteckning

1. INLEDNING	4
1.1 Syfte	6
1.2 Uppsatsens disposition	6
1.3 Tidigare forskning	7
2. METOD	11
2.1 Metodologiskt tillvägagångssätt	11
2.2 Val av fall	12
2.3 Operationalisering av civilsamhälle	14
2.4 Val av material	16
3. TEORI	18
3.1 Val av teorier för studien	18
3.2 Civilsamhälle	18
3.3 Socioekonomisk utveckling	22
3.4 Skillnader i befolkningen	23
3.5 Internationell påverkan	24
3.6 Militären	26
4. EMPIRISK ANALYS	28
4.1 Jämförelse av den skilda demokratiska utvecklingen	28
4.2 Jämförelse av andra tänkbara orsaksfaktorer	33
4.3 Civilsamhället	39
5. SLUTSATS & DISKUSSION	45
5.1 Civilsamhällets betydelse för demokratisk utveckling	46
5.2 Val av andra fall & val av annan metod	48
5.3 Förslag till framtida forskning	49
REFERENSER	51

1. INLEDNING

Under de senaste månaderna har folk runt om i världen visat ett större intresse för demokrati. Året inleddes med folkliga revolter mot regimer i arabvärlden och i stundens skrivande pågår det fortfarande demonstrationer i vissa länder. Protestvågen började i Tunisien och spred sig snabbt till Egypten, Jemen, Libyen, Jordanien, Algeriet och Syrien. Demonstranterna protesterade mot den politiska ofriheten och krävde att presidenterna skulle avgå. Tuniens president var den första diktatorn som tvingades ge upp makten och således påverkade händelseutvecklingen resterande arabvärlden i hopp om demokrati. År 2011 är därför ett år som är av viktig betydelse inte minst för arabvärlden utan även för övriga delar av världen. Liksom 2011 är 1960 ett år att minnas. Förra året firade nämligen 17 afrikanska länder 50 år av självständighet från kolonialmakterna. Under det halva sekel som har förflutit har många politiska förändringar skett i vissa länder medan ett fåtal i andra länder. Denna milstolpe gör att man börjar reflektera på varför demokratiutvecklingen ser olika ut i olika länder i Afrika.

Ghana och Guinea är två länder som har mycket gemensamt men samtidigt mycket olika. En likhet är att de båda är postkoloniala länder. Ännu en likhet är att Ghana och Guinea var de länderna som stod i framkanten för den antikoloniala kampen i Afrika söder om Sahara. Till skillnad från en del andra afrikanska länder fanns det i dessa länder en massmobilisering på gräsrotsnivå som föregick avkolonialiseringen. Den starka antikoloniala rörelsen bidrog till att Ghana blev det första engelsktalande landet som blev självständigt och Guinea blev det första fransktalande landet som blev självständigt (Azarya & Chazan 1987: 110). Trots likheterna vid avkolonialiseringen år 1957 respektive år 1958 har länderna utvecklats i två helt olika politiska riktningar.

Berlinmurens fall, Sovjetunionens upplösning och slutet på kalla kriget förändrade framtidsutsikterna för många av världens länder och det fanns stora förhoppningar för demokrati. I artikeln *Democratization in Fits and Starts* hävdar Christopher Fomunyoh att förändringarna även påverkade afrikanska länder (Fomunyoh 2001: 40). Sedan dess har delar av Afrika genomgått en politisk förändring mot ett demokratiskt styre. Det finns även länder som är på god väg till att utvecklas till demokratier men samtidigt finns det länder som inte alls har visat några tecken på en demokratiseringsprocess.

Det finns forskning som har visat att det finns ett samband mellan ett starkt civilsamhälle och demokratiutveckling, således är civilsamhället ett centralt begrepp i diskussioner om demokrati. Många forskare hävdar att det har funnits ett slags civilsamhälle i Afrika under en lång period. Men trots att civilsamhället hade en betydelsefull roll vid avkolonialiseringen har civilsamhället onekligen haft en mångskiftande historia i Afrika. I artikeln *The rule of law versus the big man* hävdar Larry Diamond att ett starkare civilsamhälle har utvecklats i Afrika (Diamond 2008:47). Ett civilsamhälle kan beskrivas som de nätverk som finns mellan staten och familjekretsen. En studie som belyser detta samband är Robert Putnams bok *Den fungerande demokratin: Medborgarandans rötter i Italien*. Studien visar att sociala nätverk, så kallat socialt kapital skapar normer som leder till demokrati (Putnam 2001:21). Liksom Putnam finns det andra som också har forskat kring detta samband. Problemet är att forskningen gäller erfarenheter från västvärlden och sällan från utvecklingsländer, och ytterst sällan från afrikanska länder. Således vill jag fylla denna forskningslucka genom att undersöka om civilsamhället har en betydelsefull roll för demokratin i Afrika, mer specifikt i Västafrika. Av den orsaken är det intressant att studera om det är möjligt att applicera Putnams teori om socialt kapital i Ghana och Guinea. Min uppsats kan därefter ligga till grund för vidare forskning om sambandet mellan civilsamhället och demokratiutveckling i andra afrikanska länder.

Vid en diskussion om civilsamhällets betydelse för demokrati, bör det nämnas att civilsamhället omfattar många olika typer av organisationer. Idag finns det både traditionella organisationer, som exempelvis religiösa samfund och moderna organisationer som exempelvis NGOs (non-governmental organizations). Trots att den traditionella typen anses vara starkare och mer autonomt hävdar vissa att moderna organisationer är bättre på grund av deras heterogenitet och jämställdhet, och som därför ger bättre förutsättningar till en demokratiseringsprocess (Brandell 1997:107). Det är även värt att tillägga att civilsamhället ofta beskrivs som moderna organisationer såsom NGOs (Igoe & Kelsal 2004:38). Det finns väldigt lite forskning kring sambandet mellan NGOs och demokratiutveckling i Afrika, och på så vis finner jag ytterligare en forskningslucka. Av den anledningen ska uppsatsen utgå ifrån moderna organisationer och inte traditionella organisationer.

Liksom ett starkt civilsamhälle finns det andra orsaksförklaringar om vad som leder till demokrati. Det finns teorier som framhåller att internationell påverkan, ekonomisk utveckling, militären och skillnader bland befolkningen påverkar demokratiutveckling. Därmed bör man undersöka deras betydelse för demokratiutveckling och även jämföra civilsamhällets

betydelse gentemot de andra tänkbara orsaksfaktorerna. På så vis kan studien förklara om det bör vara så stort fokus på civilsamhället som Putnam framhäver och om de andra faktorerna har större betydelse för demokratiutveckling i Västafrika.

1.1 Syfte

Syftet med denna uppsats är att undersöka civilsamhällets betydelse för demokratiutveckling i Västafrika och därmed är den teoretiska utgångspunkten Putnams teori om socialt kapital. Eftersom forskning visar att det finns andra tänkbara orsaksförklaringar till demokratiutveckling ämnar uppsatsen även behandla dessa. På så sätt kommer studien att förklara om det finns andra faktorer som har större betydelse än civilsamhället för en demokratisk utveckling. Uppsatsen ska baseras på en jämförelse mellan Ghana och Guinea som representerar de två olika utvecklingsinriktningar som dominerar i Västafrika idag, det vill säga demokratiska stater och auktoritära regimer.

Det finns två diskurser om demokrati, där den ena handlar om olika faktorerens betydelse för regimförändring från auktoritärt styre till civilstyre. Den andra diskursen behandlar faktorernas betydelse för att utveckla en konsoliderad demokrati. Eftersom att Guinea inte är en konsoliderad demokrati ska studien endast fokusera på faktorernas betydelse för regimförändring till civilstyre.

Således är frågeställningarna:

- Har civilsamhället betydelse för demokratisk utveckling i Västafrika?
- Har militären, internationell påverkan, socioekonomisk utveckling och skillnader i befolkningen påverkat den demokratiska utvecklingen i Ghana och Guinea?
- Vilka av ovanstående faktorer är mest fördelaktig för en regimförändring till civilstyre och har de en större betydelse än civilsamhället?

1.2 Uppsatsens disposition

De resterande avsnitten ska delas upp i följande ordning; tidigare forskning, metod, teori, empirisk analys samt slutsats och diskussion. Nästkommande avsnitt kommer att behandla

tidigare forskning om civilsamhället och demokratins framväxt i Afrika sedan förkolonial tid. Därefter kommer det andra kapitlet presentera vilken metod jag väljer att utgå ifrån och även ge en fördjupande förklaring till valet av länder och val av material. Det tredje kapitlet ska behandla Putnams teori om socialt kapital och andra tänkbara orsaksförklaringar för demokrati. För att möjliggöra en likvärdig bedömning av Ghana och Guinea ska det fjärde kapitlet utgöra en empirisk analys av länderna. Detta ger mig en möjlighet att undersöka hur de tänkbara orsaksfaktorerna har påverkat ländernas demokratiutveckling men även hur faktorerna eventuellt samverkar med varandra. Till sist ämnar jag att besvara mina frågeställningar och presentera förslag på vidare forskning kring ämnet.

1.3 Tidigare forskning

1.3.1 Civilsamhället och demokratins framväxt i Afrika.

Många människor i Afrika vill se en politisk förändring och införa demokrati. *Africa's Range of Regimes* är en artikel där Nicolas van de Walle framhäver att problemet med många afrikanska stater är att presidenterna kom till makten på ett odemokratiskt sätt och har suttit länge vid makten, vilket försvårar möjligheten till demokratisering (van de Walle 2002: 77). Jibrin Ibrahim hävdar däremot i sin studie *Democratic Transition in Anglophone West Africa*, att många afrikanska länders författning har de rätta bestämmelserna gällande politiska, civila och mänskliga rättigheter, men problemet är att de inte följs och därmed förblir de auktoritära (Ibrahim 2004:2). Richard Joseph hävdar emellertid i sin studie *Challenges of a "Frontier" Region*, att en av Afrikas största utmaningar är att införa öppenhet i institutionerna och i rättsäkerheten. Han menar att utan sådan öppenhet kommer det inte att ske en demokratisk utveckling i Afrika (Joseph 2008:102–103). På så vis är korruption ett stort problem som hindrar demokrati.

Både artikeln *Is There a Civil Society in Africa?* och boken *Determinants of Democratization in Africa* argumenterar för att det länge har funnits ett civilsamhälle i Afrika. Författarna John Makumbe och Mathurin Hounnikpo hävdar att bilden av Afrika som en kontinent genomsyrad av despotism inte motsvarar verkligheten under det förkoloniala Afrika. De menar att trots att regimerna i det förkoloniala Afrika styrdes av mäktiga monarker fanns det människor som protesterade dagligen och övervakade ledarna. På så vis argumenterar de för att afrikanerna redan då hade ett slags civilsamhälle (Hounnikpo 2001: 43, Makumbe 1998:306).

I likhet med Hounnikpo och Makumbe hävdar Michael Tagoe i artikeln *Trends in indigenous forms of mutual cooperation*, att ömsesidighet alltid har varit en del av afrikanska samhällen. Han menar att det alltid har funnits en norm av ömsesidigt samarbete där folk hjälper varandra på olika sätt baserat på deras relation. Han menar även att under förkolonial tid ansåg afrikanerna att kollektiva åtgärder, ömsesidighet, tillit och samarbete var viktiga villkor för både individens välbefinnande och för hela samhället (Tagoe 2009:221). Utifrån Tagoes argument kan jag med viss försiktighet påstå att afrikaner hade ett starkt socialt kapital under förkolonial tid. Liksom de tidigare nämnda författarna kan jag därför påstå att det fanns ett slags civilsamhälle under denna period. Men civilsamhället förändrades dock under kolonialtiden. Eftersom de europeiska kolonialmakterna inte lät sig trotsas av folket försvagades civilsamhället drastiskt under kolonialtiden. Kolonialmakterna hade en stor misstänksamhet mot organisationer då de kunde uppmana folk att mobilisera mot kolonisatorerna och därmed förbjöds majoriteten av organisationerna. Det var endast sammanslutningar som styrdes av européer som tilläts existera (Makumbe 1998:306, Hounnikpo 2001: 43-44).

Axel Hadenius hävdar i boken *Democracy and Development* att majoriteten av alla utvecklingsländer tidigare har varit kolonier till europeiska länder. De politiska och administrativa strukturerna i länderna påverkades av kolonialmakternas egna strukturer (Hadenius 1992:128). Det är många som hävdar att de brittiska kolonierna hade bättre förutsättningar för att utveckla demokrati än Frankrikes kolonier. Både England och Frankrike inrättade olika organ i regeringarna som skulle representeras av den inhemska befolkningen. I och med detta fick den lokala eliten lärdom om parlamentariska och pluralistiska regeringsformer. Men Hadenius hävdar att i de franska kolonierna hade dessa organ en svagare position i jämförelse med engelska kolonier. Frankrike hade även starkare invändningar mot avkolonialisering och gjorde motstånd mot yttranden om självständighet (Hadenius 1992:129). Trots Hadenius yttrande att de engelska kolonierna hade bättre förutsättningar under kolonialtiden har avkolonialiseringen i länderna haft många likheter. Hounnikpo förklarar att urbaniseringen ökade under kolonialtiden, vilket ledde till att de nya stadsborna ställde olika krav och bildade olika organisationer. Dessa sammanslutningar baserades på etnicitet, kultur eller klass, men det fanns även så kallade intellektuella grupper vars mål var att utmana kolonialmakterna. Tillsammans bidrog de till det växande afrikanska civilsamhället och avkolonialiseringen (Hounnikpo 2001: 44).

I artikeln *The rule of law versus the big man* hävdar Diamond att det finns två starka utvecklingsriktningar som dominerar i Afrika. Den ena riktningen innefattar de stater där övermäktiga auktoritära ledare regerar. Dessa regimer kännetecknas av hierarkiska, informella nätverk som bygger på patron-client relationer och etnisk samhörighet (Diamond 2008:47). Han menar att i sådana system är informella regler alltid viktigare än formella lagar och institutioner eftersom att man alltid ska visa lojalitet till sin ”patron”, som i sin tur har en underlydande lojalitet till en högre ”patron” (Diamond 2008:54). Den andra utvecklingsriktningen är den kraftiga ökningen av demokratiska principer och institutioner (Diamond 2008: 47-48). Enligt Diamonds artikel finns det många olika organisationer som ägnar sig åt demokratifrämjande i Afrika. NGOs, som min studie bland annat fokuserar på, ger människor kunskap om vilka rättigheter och skyldigheter de har som medborgare. De lär även ut vikten av politiskt ansvarsutkrävande, korruptionsbekämpning och fredlig konfliktlösning (Diamond 2008: 50). Diamond påstår att NGOs har en nära kontakt med internationella stiftelser och givare eftersom det är de som finansierar organisationerna, men NGOs sinsemellan kan också ha ett bra samarbete. Diamond påpekar även att det till och med finns vissa afrikanska organisationer som arbetar med demokratifrämjande i andra länder (Diamond 2008: 51).

Vidare hävdar Diamond att om möjligheterna för demokrati ska förbättras i Afrika måste det finnas en förbättrad kvalitet av styret. Politiska partier måste vara oberoende av etnicitet och religion och det måste genomföras fria och rättvisa val. Medborgarna måste ha rättigheten att övervaka och rapportera om vad regeringen gör, kritisera den samt driva sina intressen. Diamond påstår att det finns många personer inom både civilsamhället och staten som skulle kunna anta utmaningen att driva nya politiska reformer. Problemet är att ledarna inte är intresserade av nya reformer främst på grund av att nya ändringar skulle innebära att de förlorar en del makt. Vissa hävdar att problemet är internationella institutioner och andra staters frånvaro i Afrika sedan avkolonialiseringen. Kritiken handlar om att stater endast har visat intresse då de själva får någon vinning av att samarbeta (Diamond 2008: 56). Diamond menar att utmaningen är att få givarna att samarbeta med det afrikanska folket för att kräva politiskt ansvar från regeringarna. Detta bör inte vara omöjligt eftersom de afrikanska samhällena aldrig har varit så organiserade som idag samtidigt som de är väl medvetna om sina politiska rättigheter (Diamond 2008: 57).

Bonaventure Rutinwa är en av de forskare som kritiserar de internationella institutionerna och västvärlden, särskilt biståndsstaterna eftersom de inte har agerat tillräckligt för en demokratiseringsprocess i Afrika. I studien *Freedom of association and assembly: Unions, NGO's and political freedom in sub-saharan Africa* påpekar Rutinwa att de internationella aktörerna hade en viktig roll vid ändringar av författningen, men tyvärr har de inte lyckats se till att ändringarna följs i praktiken. Rutinwa uppmanar även andra stater som vill stödja demokrati i Afrika att visa mer kontinuerligt intresse och inte enbart när det är val, då de gärna skickar observatörer för att kontrollera att det blir ett demokratiskt val. Rutinwa menar att biståndsstaterna glömmer att demokrati är en process och inte enstaka händelser (Rutinwa 2001:93).

2. METOD

2.1 Metodologiskt tillvägagångssätt

Komparativ metod används för att studera politiska system. Vid en jämförelse av olika länder kan man undersöka politiska likheter och skillnader. Därmed ges möjlighet att undersöka hur politiska fenomen står i förhållande till varandra. Då syftet med denna uppsats är att undersöka civilsamhällets betydelse för demokratiutveckling i Västafrika väljer jag att utgå från en komparativ metod (Denk 2002:7). Utifrån jämförande studier kan man se varför den demokratiska utvecklingen har sett olika ut i Ghana och Guinea, och dessutom pröva teorin om civilsamhället. En teoriprovande studie innebär att undersöka teorier i förhållande till ett eller flera empiriska fall och på så sätt kan man avgöra om teorier kan accepteras eller förkastas. Med Putnams teori som utgångspunkt är min hypotes att ett starkt civilsamhälle är en förutsättning för demokratiutveckling i Västafrika.

Det finns olika slags komparativa metoder vilka är komparativa fallstudier, statistiska studier och fokuserande studier. Eftersom jag ska studera demokratiutvecklingen i två länder väljer jag att göra en fokuserad studie (Denk 2002:7, 33). Utifrån en fokuserad studie ges möjligheten att förklara en situation med hjälp av två eller tre länder, vilka i denna uppsats är Ghana och Guinea. Det finns två olika typer av fokuserande studier, vilka är mest lika design och mest olika design. Mest lika design innebär att skillnader förklaras med skillnader och mest olika design innebär att likheter förklaras med likheter (Denk 2002:42, Esaiasson 2004:113). Valet av metod beror alltså på vilka länder man väljer att studera. Båda typerna undersöker däremot vad som påverkar den beroende faktorn utifrån oberoende faktorer, men gör det på olika sätt.

Eftersom uppsatsen undersöker Ghana och Guinea som är lika i många tänkbara oberoende variabler väljer jag att tillämpa en mest lika design. Som tidigare nämnts innebär detta att man ska finna en skillnad eller några skillnader mellan länderna, en så kallad tänkbar oberoende variabel som möjligtvis kan förklara skillnaden i den beroende variabeln, som i denna studie är demokrati. Således kan studien undersöka om civilsamhället har en betydelse för demokratisk utveckling i Västafrika eller om det finns andra faktorer som har större inverkan på demokratin. Liksom andra metoder finns det problem med mest lika design. Ett problem som kan uppstå med en sådan metod är att det är svårt att veta vilken skillnad som påverkar

den beroende variabeln (Denk 2002:43). Genom att studera väldigt lika länder som jag avser att göra i min uppsats reduceras problemet.

Figur 1: Översikt på tänkbara variabler i Ghana och Guinea.

Oberoende variabler	Ghana	Guinea
Post-kolonial stat	Ja	Ja
Geografiskt läge	Västafrika (söder om Sahara)	Västafrika (söder om Sahara)
Styrelseskick	Republik	Republik
Enhetsstat	Ja	Ja
Stort antal etniciteter	Ja	Ja
Tradition av politisk ideologi	socialism	socialism
Tradition av militärregim	Ja	Ja
Levnadsstandard	låg	låg
Civilsamhälle ¹	stark	svag
Beroende variabel:		
Grad av demokrati	Hög	Låg

2.2 Val av fall

Som figur 1 visar är Ghana och Guinea lika i många variabler, men trots detta har länderna olika grad av demokrati. I figuren framgår min hypotes om att starkt civilsamhälle leder till hög grad av demokrati. Men som tidigare nämnt finns det fler tänkbara orsaksfaktorer som leder till demokratiutveckling och som eventuellt kan ha en större betydelse än civilsamhället. Därmed ska uppsatsen även undersöka internationell påverkan, socioekonomisk utveckling,

¹ Bedömningen av civilsamhällets styrka är relativ då jämförelsen kommer att ske utifrån länderna i en afrikansk kontext. Ländernas civilsamhälle är därför svagt respektive starkt i jämförelse med varandra.

militärens betydelse och skillnader i befolkningen som tänkbara orsaksfaktorer till regimförändring till civilstyre i Ghana och Guinea.

Mina val av fall har berott på många faktorer, vilket har krävt mycket undersökning om alla postkoloniala länder. Valet av länder är relaterade till studiens frågeställningar och dess värden på den beroende variabeln. Då jag är medveten om risken för urvalsskevheter har jag försökt att göra ett noggrant urval av länder som inte styrs av mina förväntningar. På så vis kan urvalsskevheter undvikas (Denk 2002:47). Valet av antal länder har berott på valet av antal faktorer. Ju fler faktorer som inkluderas i en studie desto mer tid och resurser krävs, därför har antalet länder begränsats (Denk 2002:34). Kritiken mot antalet länder är att jag endast kan acceptera eller förkasta Putnams teori temporärt. Därmed blir det svårare att göra generaliseringar eftersom det skulle kräva många fler empiriska fall. Trots det begränsade utbudet av information om afrikanska länders civilsamhälle har jag valt att utgå från sådana länder då ämnet är viktigt att uppmärksamma.

Vid val av fall har jag undersökt ländernas grad av demokrati under åren. I och med detta ser man vilka politiska trender som finns i länderna. År 2010 publicerade The Economist Intelligence Unit (EIU) en rapport där världens länder är rangordnade efter graden av demokrati. Länderna kategoriseras även efter fyra typer av regimer: fullständig demokrati, bristfällig demokrati, hybrid regim och auktoritär regim. Enligt EIU finns det endast 26 länder som kan betraktas som fullständiga demokratier. För övrigt finns det 53 länder som är bristfälliga demokratier, 33 hybridregimer och 55 auktoritära regimer. Detta innebär att mindre än hälften av världens länder är demokratiska (EIU 2010:1) EIU bedömer att endast Ghana och fyra andra länder i Afrika håller rättvisa och fria val (EIU 2010:27). Det är värt att nämna att EIU kategoriserar Ghana i samma grupp som många europeiska länder, det vill säga som bristfällig demokrati. Dessa länder utmärker sig då de är demokratier men har brister i styrningen och en låg nivå av politiskt deltagande. Under det senaste decenniet har antalet val ökat i Afrika, men tyvärr är majoriteten av valen inte fria och rättvisa, utan ledarna håller oftast val för att ge sken av att landet är en demokrati (EIU 2010:27). EIU kategoriserar Guinea som en auktoritär regim. I denna kategori kan länderna ha vissa formella demokratiska institutioner men de är sällan demokratiska i verkligheten. Det finns heller ingen medborgerlig frihet och inga rättvisa val. Förtryck av regeringskritiker är också ett vanligt inslag i auktoritära regimer (EIU 2010:31–32).

Det innebär att trots att Guinea har haft många val under årens lopp kan det inte betraktas som en demokrati. Detta bekräftas även av organisationen Freedom House som har rangordnat världens länders frihet i tre kategorier; Fritt, icke-fritt och delvis fritt. Under det senaste decenniet har Ghana kategoriserats som ett fritt land och Guinea som ett icke-fritt land. Freedom House mätning av frihet baseras på ländernas politiska rättigheter och medborgerliga friheter som graderas var för sig. Dessa rangordnas på en skala från 1 till 7, där 1 anger den högsta graden av frihet och 7 den minsta graden av frihet. Sedan beräknas ett genomsnitt som fastställer landets ”frihetsstatus”. Länder med sammanlagd genomsnitt på 1 till 2,5 betraktas som fria; från 3,0 till 5,0 som delvis fria, och från 5,5 till 7,0 som icke-fria (Freedom house, methodology 2011).

Fram till och med år 2010 har Ghana rankats som ett fritt land och Guinea har rankats som ett icke-fritt land. Men i november 2010 genomfördes ett rättvist presidentval i Guinea och för första gången föll militärregimen och civilt styre infördes. Detta var även årets största politiska förändring bland världens länder och bidrog till en förbättring för Guinea i rankningen i årsrapporten 2011 (Freedom House survey 2011:8). För första gången förbättrades Guineas genomsnitt för politiska rättigheter från 7 till 5 och medborgerliga friheter från 6 till 5. Detta innebär att de med en liten marginal kan klassificeras som ett delvis fritt land (Freedom House survey 2011:18). Men förbättringen innebär inte att landet kan klassificeras som demokrati. Alltså kan politiska förändringar inträffa utan att det leder till demokratisk utveckling. Icke-demokratiska stater vill gärna hävda att de är demokratiska då de har genomfört liberala förändringar, såsom att de tolererar opposition och friger politiska fångar och så vidare. Forskarna Juan Linz och Alfred Stepan hävdar att trots sådana politiska förändringar kan man inte påstå att det har skett en fullständig demokratisk utveckling. När en demokratisk övergång har skett krävs det mycket för att demokratin ska anses vara konsoliderad. Vissa villkor ska vara uppnådda, nya attityder och vanor måste byggas upp för att konsolidera demokratin (Linz & Stepan 1996:3-5).

2.3 Operationalisering av civilsamhälle

Eftersom civilsamhället är ett brett begrepp krävs det att jag operationaliserar begreppet för att kunna besvara mina frågeställningar. Således ska den teoretiska definitionen av civilsamhället få några operationella indikatorer som ska användas för att undersöka civilsamhället i Ghana och Guinea (Esaiasson, et al. 2007:59). Som tidigare nämnts är ett civilsamhälle de nätverk

som finns utanför familjekretsen och staten. Civilsamhället kan delas upp i tre områden; den politiska sfären, den sociala sfären och den ekonomiska sfären. De organisationer som ägnar sig åt att påverka statens styrning, som till NGO's räknas till den politiska sfären. Föreningar som människor ägnar sig åt på fritiden, som till exempel ideella föreningar hör till den sociala sfären. I den ekonomiska sfären kan vi finna sammanslutningar som har ett ekonomiskt ändamål. Men det är viktigt att tillägga att organisationer kan skifta och på så sätt tillhöra mer än en sfär (Hadenius 2006:41). Civilsamhället operationaliseras ofta som NGOs, vilket denna uppsats även ämnar göra (Igoe & Kelsal 2004:38). Termen NGO är ett mångtydigt begrepp, och i den här uppsatsen används begreppet NGOs refererande till registrerade och oregistrerade icke-statliga organisationer och icke-vinstdrivande organisationer i samhället. Detta inkluderar således även föreningar, opinionsgrupper, fackföreningar och lokalt baserade organisationer. Begreppsförklaringen är utformad av United States Agency for International Development (USAID) och eftersom att undersökningen om NGOs i länderna mestadels utgår av material från USAID är det lämpligt att använda deras definition.

Figur 2: Operationaliseringsschema för civilsamhälle.

Teoretisk definition

Civilsamhälle = Nätverk som finns

utanför familjekretsen och staten.



Operationalisering



Operationella indikatorer

Antal NGOs

NGOs finansiering

NGOs relation till staten

2.4 Val av material

Uppsatsens material består av sekundärdata i form av litteratur, vetenskapliga tidskrifter, statistik, rapporter och databaser. Mina val av fall har bland annat gjorts med hjälp av den oberoende organisationen Freedom House rankning av länders demokrati. Rankningen utformas av experter och används som en tillförlitlig källa av politiker, media och medborgarrättsaktivister som övervakar demokratiutveckling i världen. Denna uppfattning stärks då jag har jämfört informationen från Freedom House med den oberoende organisationen EIU's demokratiindex. Jag kommer även att använda mig av databaserna Landguiden och Center for Systemic Peace (CSP) för att bland annat beskriva ländernas politiska historia och politiska system. Eftersom att informationen från databaserna stämmer överens med materialet från Freedom House och EIU, kan jag utgå ifrån att materialet är sanningsenligt.

Ett begränsat utbud av information leder till att man måste välja det material som bäst tillfredsställer kraven på äkthet, oberoende och samtidighet (Esaiasson, et al. 2007:325). Detta kallas för strategiskt urval vilket jag gör i min studie. På grund av bristen på tillgängligt tillförlitligt material kommer jag gällande undersökningen av NGO's i länderna främst använda information från den välkända organisationen USAID. Det är en amerikansk myndighet som arbetar i över 100 länder runt om i världen med frågor rörande bland annat demokrati, ekonomisk tillväxt och global hälsa. Med hjälp av USAIDs rapporter har NGOs, regeringar och akademiker haft möjlighet att öka kunskapen om NGO-sektorn i olika regioner. Därmed kan jag liksom andra källor anta att materialet är sanningsenligt.

Validitet innebär att undersökningen verkligen ger svar på det man syftar att studera (Bergström & Boréus 2005:34). Ett validitetsproblem som skulle kunna uppstå i denna studie är vid operationalisering av begreppet civilsamhälle. Eftersom att jag själv har utformat operationaliseringen med egna valda indikatorer finns det en risk att min operationalisering har missat viktiga indikatorer som bör vara inräknade. Alltså om inte den teoretiska definitionen stämmer bra överens med de valda operationella indikatorerna uppstår validitetsproblem. Ju större avståndet är mellan dessa desto större validitetsproblem får studien. Därför krävs väsentliga definitioner som jag gör i min studie då min operationalisering utgår från Putnams och Hadenius definition av civilsamhälle. Därmed uppnår studien god validitet (Esaiasson, et al. 2007:60).

Reliabilitet bedöms efter hur studien är genomförd, det vill säga dess tillförlitlighet. För att eliminera reliabilitetsproblem måste jag vara väldigt noggrann vid insamling av materialet (Bergström & Boréus 2005:35). Då jag är medveten om detta problem har jag under arbetets gång varit källkritisk till materialets tillförlitlighet och varit noggrann vid insamling av material. För att få hög tillförlitlighet har uppsatsens material samlats in från välkända oberoende organisationers hemsidor som sägs vara utformade av experter. Men jag har även använt mig av många olika artiklar och böcker inom ämnet, vilket också ökar tillförlitligheten. Förutom västerländsk litteratur har jag även utgått från studier som är författade av afrikanska forskare. Ännu ett exempel på hög tillförlitlighet är att majoriteten av artiklarna är hämtade från den välkända statsvetenskapliga tidskriften *Journal of Democracy*, som är världens ledande tidskrift inom demokratifrågor.

2.5 Avgränsningar

Som tidigare nämnt är denna uppsats avgränsad till val av länder och antal länder. Eftersom att Afrika är en stor kontinent med många länder har jag även valt att avgränsa mig till en region där länderna har stora skillnader i den demokratiska utvecklingen men som samtidigt har liknande politisk historia. Därmed ska undersökningen främst fokusera på Västafrika.

Uppsatsen är också avgränsad till valet av tidsperiod. Studien kommer att undersöka ländernas politiska historia sedan självständigheten och utifrån detta ska jag analysera de olika tänkbara orsaksfaktorernas påverkan på demokratins utveckling. Uppsatsen kommer dock att fokusera på tiden från 1990-talet fram tills den aktuella situationen i länderna. Då begreppet civilsamhälle är mycket omfattande ska studien som tidigare förklarats endast undersöka NGOs utveckling i länderna.

3. TEORI

3.1 Val av teorier för studien

Länders förutsättningar påverkar möjligheten att utveckla demokrati och enligt forskningen finns det olika orsaksförklaringar till att ett land utvecklar demokrati. Moderniseringsteorin och teorin om civilsamhället har varit de två mest centrala orsaksfaktorerna inom forskningen. Men forskningen om demokrati har även framhävt att internationell påverkan, skillnader bland befolkningen och militären också är tänkbara orsaksfaktorer till demokratiutveckling. Således infinner sig frågan vilka av de tänkbara orsaksfaktorerna påverkar demokratiutveckling i Västafrika och om de har större betydelse än civilsamhället. Undersökningen kommer följaktligen att besvara om ett starkt civilsamhälle är ett villkor för demokratisk utveckling som Putnam hävdar.

3.2 Civilsamhälle

Hadenius beskriver att ett välutvecklat civilsamhälle kan vara en avgörande faktor för demokratins framväxt. Ett starkt civilsamhälle innebär att människor är engagerade i många frivilliga nätverk utanför familjekretsen och staten. Hadenius menar att sannolikheten för att ett land ska övergå från auktoritärt styre till demokrati är större om det finns en stor mångfald av icke-statliga organisatoriska nätverk. Han påpekar att detta endast gäller om organisationerna är demokratiska och stödjer demokrati (Hadenius 2006:43). Vidare poängterar Hadenius att det finns samhällen som har ett rikt föreningsliv men där organisationerna strävar efter att motverka demokrati (Hadenius 2006:44).

Uppsatsen ska utgå från den välkände, omdebatterade teoretikern Putnams teori om socialt kapital. Hans bok *Den fungerande demokratin: Medborgarandans rötter i Italien* som ursprungligen publicerades 1993 anses vara en modern klassiker som tydligt visade att civilsamhället hade en avgörande roll för demokratin i Italien. Putnam har fått många hyllningar men även en del kritik. I boken Putnams undersöks varför demokratiska institutioner såg olika ut i Italiens tjugo regioner efter regionaliseringen under 1970-talet. Med hjälp av sin studie kom han fram till att civilsamhället har en betydelsefull roll om demokratin ska fungera (Putnam 1996:7). Resultatet från Putnams studie visar att socialt kapital (sociala nätverk) är viktigare än fysiskt kapital för att utveckla demokrati och bibehålla politisk

stabilitet (Putnam 1996:220). Han menar att sociala nätverk skapar normer för generaliserad ömsesidighet, ansvarsfullt handlande och förtroende mellan individer (Putnam 2001:21). Därför måste människor engagera sig frivilligt i olika lokala organisationer som är horisontellt strukturerade. I sådana organisationer lär de sig att samarbeta och att sträva efter det allmänna bästa som i sin tur ger dem demokratiska färdigheter (Putnam 1996:219). Av den anledningen hävdar Putnam att ett starkt socialt kapital är nödvändigt för en övergång till demokratiskt styre och som tidigare sagt för att upprätthålla en välfungerande demokratisk stat.

Liksom Hadenius är Putnam väl medveten om att det finns organisationer som är antidemokratiska. Han hävdar även att det finns både sammanbindande och överbryggande socialt kapital. Skillnaden mellan dessa är att sammanbindande socialt kapital oftast har en negativ effekt medan överbryggande socialt kapital alltid har en positiv effekt. Sammanbindande socialt kapital skapas i homogena grupper som exempelvis etniska organisationer och religiösa samfund. Han påpekar att sammanbindande socialt kapital kan orsaka antagonism mot övriga grupper i samhället eftersom att individerna endast känner solidaritet inom gruppen. Organisationer med överbryggande socialt kapital skiljer sig från dessa då de inkluderar olika slags människor och strävar efter att göra nytta för hela samhället som exempelvis medborgarrättsrörelser (Putnam 2001:22–23).

I likhet med Putnam menar Pamela Paxton att det finns olika typer av sammanslutningar där vissa gynnar demokrati medan andra kan motverka demokrati (Paxton 2002:255). Men Paxton utvecklar Putnams teori och menar att sambandet mellan socialt kapital och demokrati är ömsesidigt. Då Putnam hävdar att ett starkt socialt kapital bidrar till demokrati framhåller Paxton likaså att demokrati främjar ett starkt socialt kapital (Paxton 2002:273). Forskning har visat att socialt kapital är viktigt för demokrati och således har internationella institutioner ökat sitt finansiella stöd till NGOs (Paxton 2002:273). Denna utveckling har skett eftersom många påstår att NGOs bidrar till att främja demokrati och upprätthålla stabilitet (Paxton 2002: 255). Paxton kritiserar detta då organisationernas sociala kapital kan vara olika och därmed påverka demokratiprocessen olika. Därför vidmakthåller Paxton att givarna bör undersöka NGOs uppbyggnad innan finansiering (Paxton 2002:273). Hon påpekar att negativa effekter på demokrati kan förväntas när det finns ett starkt förtroende inom gruppen och ett lågt förtroende till andra grupper. Sådana grupper är oftast isolerade från det omgivande samhället och kan förstärka befintliga sociala klyftor. På så sätt uppkommer sammanbindande socialt kapital. Till skillnad från detta har de organisationer med överbryggande socialt kapital en sammankoppling till andra organisationer och resterande

samhället. Förutom att organisationerna har medlemmar från olika bakgrunder är medlemmarna även engagerade i många olika organisationer, vilket ökar tolerans för andra människor. Av dessa skäl styrker hon Putnams yttrande om att överbyggande socialt kapital är mer fördelaktigt för demokratiutveckling (Paxton 2002:259).

Liksom Putnams och Paxtons studie finns det andra studier som har visat att sammanbindande socialt kapital kan leda till ökade etniska konflikter och dålig demokratisk utveckling. Sten Widmalm hävdar däremot att i vissa fall har sammanbindande socialt kapital till och med varit viktigare än överbyggande socialt kapital. Han menar att feministorganisationer, arbetarrörelser och medborgarrättsrörelser har visat att sammanbindande socialt kapital är nödvändigt för demokratisk utveckling (Widmalm 2005: 87). Därför hävdar Widmalm att sammanbindande socialt kapital kan liksom överbyggande socialt kapital ha en positiv effekt för demokratiutveckling (Widmalm 2005: 82). Av den anledningen motsäger Widmalms argument Paxtons förslag om att finansierarna bör utgå ifrån vilken typ av socialt kapital som organisationerna har. Widmalm hävdar istället att finansierarna endast bör utgå ifrån om organisationerna är demokratiska (Widmalm 2005: 78). Widmalm menar att vi inte kan anta att sammanbindande socialt kapital hämmar demokratiutveckling eftersom att sådant socialt kapital har haft en stor betydelse för politiska rörelser i västvärlden (Widmalm 2005: 75-76). Historien från västvärlden kännetecknas av konflikter och spänningar bland folk. Det fanns ett vi och dem samhälle och inte det överbyggande sociala kapitalet som beskrivs i litteraturen. Politiska rörelser som gav politiska rättigheter för exempelvis kvinnor och afroamerikaner i USA baserades från början på sammanbindande socialt kapital (Widmalm 2005: 85-86). Därför menar Widmalm att man inte kan påstå att sammanbindande socialt kapital endast har en negativ påverkan som Putnam och Paxton framhäver (Widmalm 2005: 75-76). Widmalm påpekar att sammanbindande kapital kan ha en lika positiv effekt idag som den hade i västvärlden förr i tiden. Detta argument förstärks med hjälp av hans studie som visar att både sammanbindande- och överbyggande social kapital har haft en positiv effekt för demokratiutvecklingen i två indiska delstater (Widmalm 2005: 85). Återigen kan man komma till insikt att man bör vara försiktig när man försöker hävda att viss social kapital har en positiv eller negativ verkan på demokrati (Widmalm 2005: 88).

Vidare hävdar Putnam att i samhällen där det råder stark medborgaranda är både det sociala och politiska livet horisontellt strukturerat. Tack vare människornas engagemang i lokala aktiviteter uppstår tillit, ömsesidighet och jämlikhet emellan dem. I sådana samhällen kan medborgarna ställa krav på institutioner och tillsammans samarbeta för att uppnå sina mål.

Han menar att detta är en stor kontrast gentemot samhällen där det inte råder stark medborgaranda. I sådana samhällen är både det sociala och politiska livet vertikalt strukturerat och relationer bygger på auktoritet och beroende. Det är även vanligt med korruption och människorna känner sig maktlösa och finner ingen vits med att engagera sig i föreningar. Putnam hävdar att det är dessa skillnader mellan samhällena som förklarar varför institutioner såg olika ut i Italiens tjugo regioner. Resultatet av hans studie visar att det demokratiska styret är bättre i de samhällen där människorna har ett starkt socialt kapital (Putnam 1996: 219-220). Hans studie visar även att ett starkt civilsamhälle ger ekonomisk tillväxt eftersom både staten och marknaden blir effektivare när det finns en stark medborgaranda (Putnam 1996:7, 218).

Ellis Goldberg stödjer Putnams argument om anledningen till att medborgarna i norra Italien har haft betydligt starkare socialt kapital till skillnad från södra Italien grundar sig i politisk kultur från medeltiden. Men han framhäver att idén om medborgarandans viktiga betydelse inte är ny (Goldberg 1996:7). Goldberg kritiserar Putnams positiva ställningstagande till samhörighet hos medborgarna i Italien då han menar att det inte har varit så stabilt som Putnam framhäver (Goldberg 1996:10). Putnam påstår att organisationslivet började i Europa och bestod av köror, bondesammanslutningar och religiösa sällskap. Han menar att dessa föreningar skapade en gemenskap och förtroende mellan medlemmar från olika samhällsklasser. Denna historia ligger alltså till grund för den stabila demokratiska utvecklingen i Europa (Putnam 1996:166). Goldberg kritiserar Putnams yttrande då han hävdar att medborgarandans rötter inte är från Europa, utan att det under samma period om inte tidigare fanns ett slags civilsamhälle i södra Medelhavsländerna. Goldberg vidmakthåller att under medeltiden fanns sammanslutningar som till exempel brödraskap, som skötte den sociala ordningen i arabländerna vilket liknar det som Putnam beskriver i Italien. Ännu en liknelse till Putnams studie är de så kallade Sufi bönegrupperna som var köror som grundades på horisontella relationer (Goldberg 1996:13).

När forskare såsom Putnam talar om sambandet mellan civilsamhället och demokrati refererar de till erfarenheter gällande demokratisering i väst-världen. Därför påpekar Inga Brandell att man inte kan generalisera deras antaganden om civilsamhället och demokratisering i övriga delar av världen. Alltså måste vi förstå att begreppet civilsamhälle är skapat utifrån västerländska erfarenheter och passar därför inte alltid in i andra kontexter, som till exempel arabvärlden som Brandell lägger fokus på (Brandell 1997:102).

Vidare hävdar Brandell att före kolonialtiden fanns ett slags familjesamhälle som utgjorde en offentlig sfär som till en viss del hade en sammankoppling till staten men som samtidigt var autonomt. Det fanns en uppdelning i familjesamhället där alla hade olika roller där en del var så kallade skriftlärda. Dessa hade legitimitet att tolka lagen och kunde begränsa statens makt. Sålunda fanns konceptet civilsamhälle redan under förkolonial tid i arabvärlden. I och med kolonialiseringen skedde en ny politisk maktförändring och nya rättskällor infördes, vilket ledde till att de skriftlärda förlorade sin makt (Brandell 1997:106). Med detta visar Brandell att det är viktigt att tänka på att civilsamhället kan ha olika utformning beroende på tid och rum, vilket är ytterligare en kritik gentemot Putnam (Brandell 1997:107).

3.3 Socioekonomisk utveckling

Moderniseringsteorin grundar sig i att socioekonomisk utveckling är en förutsättning för demokratisk utveckling. Teorin grundades av Seymour Lipset under 1950-talet och baseras på att utveckling i det sociala och ekonomiska livet är en förutsättning för en övergång till demokratiskt styre. Lipset och andra förespråkare grundar sina argument på att demokrati oftast förekommer i välutvecklade länder och har skett på grund av förändringar i socioekonomisk utveckling (Lipset 1966: 39). Förespråkarna hävdar också att ekonomisk tillväxt leder till att samhället kan satsa mer resurser på utbildning. Därmed får människor mer kunskap och mer insikt i politiken och på så sätt kan de hävda sina rättigheter och mobilisera sig mot regimen. Möjligheten till att engagera sig i politiken blir alltså större desto bättre levnadsstandarden är i landet. På så sätt är i första hand ekonomisk tillväxt, utbildning och urbanisering väsentligt för en demokratiutveckling (Hadenius 2006:37). Men dessa faktorer är dock beroende av varandra och måste därför utvecklas i jämn takt (Lipset 1966: 48).

Förutom utbildning leder ekonomisk utveckling till att informationsutbudet ökar vilket också ökar befolkningens kompetens. Detta gör att medborgarna kräver delaktighet i den politiska sfären. (Hadenius 2006:37–39). En nackdel med modernisering är att det förstärker ekonomiska och sociala klyftor i befolkningen eftersom att ekonomin utvecklas olika i olika delar av landet (Hadenius 2006:40). Adam Przeworski är en av forskarna som menar att ekonomisk utveckling är en förutsättning för demokrati. I artikeln *What Makes Democracies Endure?* förklarar han att ekonomisk utveckling är en förutsättning för att demokrati ska överleva men ekonomisk utveckling är inte en nödvändighet för en övergång från auktoritär

regim till demokratiskt styre. På så vis kritiserar Przeworski den klassiska moderniseringsteorin (Przeworski, et al.1996:40).

Även om forskningen har visat att det finns ett samband mellan ekonomisk tillväxt och demokrati hävdar Hadenius att ett lands moderniseringsgrad inte är den avgörande faktorn huruvida ett land utvecklar demokrati eller ej. Han baserar detta på att det idag finns fattiga länder som är stabila demokratier medan vissa rika länder fortfarande är auktoritära stater (Hadenius 2006:39). Liksom Hadenius, kritiserar även Bratton och van de Walle moderniseringsgradens betydelse då Moçambique som var Afrikas fattigaste land lyckades utveckla demokrati år 1994. Sedan dess har även andra fattiga afrikanska länder lyckats införa demokratiskt styre (Bratton & van de Walle 1997:218). I boken *Democratic experiments in Africa: regime transitions in comparative perspective*, hävdar därmed forskarna att det inte finns något samband mellan ekonomisk tillväxt och demokrati. Men trots att ekonomisk utveckling inte är en förutsättning för att initiera en demokratiseringsprocess menar de att ekonomisk utveckling är fördelaktigt för demokratisk konsolidering (Bratton & van de Walle 1997:219).

3.4 Skillnader i befolkningen

I likhet med Putnam framhäver Hadenius att det sociala kapitalet gynnar demokratin. Men detta under förutsättning att människor tolererar skiljaktiga åsikter och tillämpar en demokratisk form av konfliktlösning. I sin bok *Demokrati- en jämförande analys* förklarar han att klyftor bland medborgarna är positivt då det bidrar till politisk organisering hos grupperna. Men om det finns stora skillnader mellan grupperna uppstår ett vi och dem samhälle där det finns ett lågt förtroende mellan grupperna. Vidare förklarar Hadenius att ju mer oförsonliga klyftor som finns i samhället desto svårare är det för människor att samarbeta och utveckla demokrati. Dessa klyftor baseras på ekonomi, kultur, religion eller etnicitet. Hadenius framhåller att förr trodde man att det var omöjligt för demokratin att fungera i länder med stora splittringar men idag vet vi att det även går att utveckla demokratier i sådana länder (Hadenius 2006:45–46). Utifrån Hadenius argument om integration, förstår man att olika slags människor måste integreras för att de ska få möjlighet att bygga förtroende för varandra. Samtidigt hävdar han att en sådan integrering i vissa fall kan förstärka befolkningskonflikter, vilket han förklarar som ett integrationsdilemma. Han menar att om

folkliga konflikter uppstår i ett integrerat samhälle kan konflikten bli starkare eftersom att människor känner sig mer hotade av den andra folkgruppen då de lever så nära. Det blir då en fråga om vilken folkgrupp som slår till först (Hadenius 2006:47–48).

Utifrån boken *Problems of Democratic transition and consolidation* kan man hävda att det inte är möjligt att uppnå en stabil demokrati utan en självständig stat eftersom demokrati är en styrelseform av en stat (Linz & Stepan 1996:19). Forskarna Linz och Stepan hävdar att om det ska ske en demokratisering bör de länder som har ”Stateness problem” först lösa problemet. ”Stateness problem” innebär att det finns djupgående meningsskiljaktigheter gällande var de territoriella gränserna ska dras och likaså gällande vem som bör ha rätten till medborgarskap inom staten (Linz & Stepan 1996:16). Liksom Hadenius tidigare argument påpekar Linz och Stepan att ju fler språk, religioner och kulturer som finns i ett land desto svårare blir det att föra politiken. Men det innebär inte att det är omöjligt att uppnå demokratiutveckling i mångkulturella stater utan endast att det blir svårare (Linz & Stepan 1996:29). Därför menar Linz och Stepan att om ett land strävar efter demokrati måste ledarna ta hänsyn till mångkulturalismen inom territoriet (Linz & Stepan 1996:35).

3.5 Internationell påverkan

Utifrån Rutinwa och Diamonds studier förstår man att internationella faktorer också kan påverka möjligheten till demokratiutveckling. Det finns olika former av internationell påverkan, vilka är diffusion, stödjande insatser, sanktioner och intervention. Diffusion är en form som kan sammanfattas som snöbollseffekten. Detta innebär att ifall ett land inför politiska förändringar kommer grannländerna införa samma förändringar om de anses vara gynnsamma. Men Hadenius hävdar att eftersom diffusionseffekten baseras på påverkan via information kan denna metod vara svår att tillämpa på auktoritära regimer som förbjuder informationsspridning (Hadenius 2006: 54). En annan form av påverkan är stödjande insatser såsom informationsspridning och stöd till att demokratifrämjande åtgärder. Ett exempel är stöd till NGO’s för att bygga upp ett civilsamhälle, men stöd kan även ges till oppositionsgrupper (Hadenius 2006: 54-55). Bratton & van de Walle påstår att den internationella påverkan kan ha en stor påverkan huruvida ett land utvecklar demokrati. De hävdar exempelvis att ju mer bistånd ett land får desto större är chansen att landet utvecklar demokratiska reformer. De menar att biståndsberoende länder är mer mottagliga för politiska

förändringar då de måste följa givarländernas och de internationella institutionernas krav på politiska reformer (Bratton & van de Walle 1997:219).

I motsats till stödjande insatser kan de internationella institutionerna och biståndsstaterna påverka ett land genom sanktioner. De vanligaste förekommande sanktionerna är indrag av bistånd, handelsblockader handelshinder och uteslutning från internationella samfund (Hadenius 2006: 54-55). I boken *Ghana: Transition to democracy*, hävdar Kwame A. Ninsin att många afrikanska stater är särskild svaga för sanktioner eftersom de är beroende av andra staters av finansiering och handel. Han menar att sanktioner mot i form av indrag av bistånd är det vanligaste åtgärden som förs mot biståndsländerna (Ninsin 1998: 169). På så sätt inför länderna demokratiska reformer för att inte förlora det ekonomiska stödet. Bratton, van de Walle och Hadenius hävdar att internationell påverkan är mest effektiv när det även finns en inrikespolitisk vilja för politisk förändring (Bratton & van de Walle 1997:219, Hadenius 2006:221). Alltså är inte internationell påverkan i sig den allra viktigaste faktorn för demokratiutveckling enligt författarna.

Christopher Clapham och John A. Wiseman tillägger däremot att internationell påverkan endast har en kortvarig inverkan. I boken *Assessing the prospects for the consolidation of democracy in Africa* förklarar de att beroende på vilket skede i demokratiseringsprocessen ett land är kan den internationella påverkan vara annorlunda. Författarna hävdar följaktligen att externa aktörer kan ha mer påverkan vid demokratiseringsprocessens början än vid demokratisk konsolidering. De menar att den internationella påverkan har mest verkan i början av demokratiseringsprocessen, genom att stödja demokratiframjande åtgärder och genom sanktioner. Clapham och Wiseman hävdar att externa aktörer inte kan göra mer än detta och därför är den internationella påverkan på demokratiutveckling endast kortsiktig (Clapham & Wiseman 1995:228). Det internationella samfundet har således en begränsad inverkan på demokrati och därför ska man inte överskatta deras påverkan på demokrati (Bratton & van de Walle 1997:241).

Den slutliga och allra drastiska formen av internationell påverkan är intervention, vilket innebär att ett land invaderar ett annat land för att tvinga regimen att införa demokrati. Hadenius hävdar att det är relativt enkelt att få bort diktatorn från makten, men det har varit betydligt svårare att införa demokrati. Ett exempel på sådan intervention är USA:s invadering i Haiti under 1980-talet (Hadenius 2006:56). Ännu ett exempel från senare tid är USA:s invadering av Irak och Afghanistan.

3.6 Militären

Artikeln *Pathways from Authoritarianism* syftar till att förklara att sannolikheten för att utveckla demokrati är olika beroende på vilken typ av auktoritär regim landet har. Författarna Hadenius och Jan Teorell menar att man därför även bör diskutera vilken slags auktoritär regim ett land är vid en diskussion om demokratins förutsättningar (Hadenius & Teorell 2007:144). Det finns huvudsakligen fem olika typerna av auktoritära regimer, vilka är monarkiska, militära, inget-parti, en-parti och begränsad flerpartiregimer. Hadenius och Teorell menar att vissa regimtyper är stabilare än andra och håller därför i flera år (Hadenius & Teorell 2007:148). Den viktigaste slutsatsen i artikeln är att om en auktoritär regim bryts ner innebär det inte att det automatiskt leder till ett demokratiskt styre. Jag tror att många har den uppfattningen att en övergång från auktoritär regim leder till demokrati, men så är inte fallet om man utgår ifrån deras artikel. De menar att endast 23 procent övergick till ett demokratiskt styre mellan åren 1972 och 2003, resterande länder övergick till en annan typ av auktoritär regim (Hadenius & Teorell 2007:152).

Militära regimer är stater där militären är en dominant politisk aktör, vars politiska makt gör att de kan styra politiska ledare. Hadenius och Teorell förklarar att regimer där personer med militär bakgrund har valts genom ett öppet val som inte har kontrollerats av militären klassificeras inte som militärregim (Hadenius & Teorell 2007:146). Militären har alltid mer eller mindre haft en dominerande roll inom staten, så väl i välutvecklade länder som utvecklingsländer (Houngnikpo 2010:25). Boafo-Arthur Kwame nämner i sin bok *Democracy and stability in West Africa*, att Västafrika länge har varit politiskt instabilt på grund av militärens auktoritära makt (Kwame 2008:68). Militären är en institution som karaktäriseras av hierarki och disciplin, som utövar makt genom sin militära styrka. Ibrahim menar att är det viktigt att nämna att militären i Västafrika har dominerat i politiken under en lång period och därmed har de även en stor roll i dagens politik (Ibrahim 2004:5). Militären har exempelvis genom militärkupper övertagit den politiska makten i många västafrikanska länder (Bratton & van de Walle 1997:211). Mellan 1960 och 1989 pågick de flesta militärkupperna i Västafrika (Kwame 2008:10).

I Afrika finns det inte bara skillnader i den demokratiska utvecklingen utan även gällande militärens inflytande i politiken. I boken *Guarding the guardians* förklarar Houngnikpo att militären har varit en avgörande aktör i alla politiska förändringar, från krig till fred och från militärregim till civil regering (Houngnikpo 2010:2). Militären förknippas ofta med politiskt

förtryck och brott mot mänskliga rättigheter som fanns i Afrika under 1970 och 1980-talen (Houngnikpo 2010:25). Men militären hade även en stor påverkan på fredliga politiska förändringar i både Benin, Mali och Niger under 1990-talet, där militären var för en demokratisk utveckling. Således hävdar Houngnikpo, att militärens betydelse i afrikansk politik och historia har lett till att de väpnade styrkorna och dess ledares attityder har varit en avgörande faktor för den demokratiska utvecklingen. Houngnikpo betonar därför att utan militärens medgivande kommer det inte att ske en demokratisering (Houngnikpo 2010:3). Liksom Houngnikpo diskuterar Bratton & van de Walle om militären har gynnat demokratiseringsprocesser eller om de har lett till auktoritära militärregimer. Bortsett från militären i Benin förklarar de att det finns många länder såsom Sierra Leone där militären länge har varit antidemokratisk (Bratton & van de Walle 1997:211).

4. EMPIRISK ANALYS

4.1 *Jämförelse av den skilda demokratiska utvecklingen*

4.1.1 Kolonialmakternas påverkan

Trots att avkoloniseringen i Ghana och Guinea hade mycket gemensamt har de utvecklats olika. Därmed är det också viktigt att undersöka hur ländernas situation såg ut före avkolonialiseringen. På så vis ser vi om ländernas förutsättningar under kolonialtiden har kunnat påverka den skilda demokratiska utvecklingen efter självständigheten.

Vid självständigheten ansågs Ghana ha fördelar som gynnar ett lands utveckling, som till exempel utbildad arbetskraft och ett mycket välfungerande transportsystem, vilket skilde sig från situationen i Guinea (Haynes 1995:92). Under kolonialtiden i Ghana skedde däremot en snabb ekonomisk förändring på grund av kakaoproduktionen. Förutom ekonomin växte även urbaniseringen snabbare i Ghana än i Guinea. Under den koloniala perioden hade Guinea ingen viktig export av grödor, utan det var några år före självständigheten som den socioekonomiska utvecklingen började ta fart (Azarya & Chazan 1987: 109).

I båda länderna bestod endast en liten del av den administrativa statsapparaten av den inhemska befolkningen (Azarya & Chazan 1987: 109). Vid självständigheten fick den styrande eliten i båda länderna ett massivt stöd av folket på grund av deras lyckade antikoloniala kamp (Azarya & Chazan 1987: 111). Vid självständigheten avbröt relationen mellan Frankrike och Guinea väldigt abrupt, och därefter fick Guinea inget administrativt och ekonomiskt stöd av kolonialmakten (EIU, Guinea 2008:4). Detta kan kopplas till att Frankrike generellt hade starkare invändningar mot avkolonialisering än England (Hadenius 1992:129). Förutom den socioekonomiska utvecklingen kan Frankrikes strikta relation med Guinea också ha påverkat Guineas långsamma utveckling.

4.1.2 Politisk historia och politiskt system i Ghana

Ghana var det första landet söder om Sahara som blev självständigt från kolonialmakten. Året var 1957 och landet är idag en av Afrikas stabilaste demokratier. Ghana blev snabbt en förebild för andra afrikanska länder gällande en politisk förändring från militärregim till demokratiskt styre (Ibrahim 2004:8). Kwame Nkrumah blev Ghanas första president och

under hans styre fanns det en intolerans mot oppositionen och därför infördes en författningsändring, som innebar att Ghana blev en enpartistat. På grund av Nkrumahs kommunistiska politik och hans goda kontakt med Sovjetunionen beslöt majoriteten av västländerna att stoppa sitt bistånd till Ghana. Men även den ghananska militären var missnöjd med Nkrumahs styre, vilket resulterade i en militärkupp år 1966 som lyckades avsätta presidenten. De nya ledarna införde även en marknadsanpassad ekonomi och därefter återfick Ghana västvärldens stöd. Men det ekonomiska vanstyret förvärrades och fram till år 1981 pågick det en del lyckade militärkupper mot regimen och ledarna byttes ut mot nya. Den nya ledaren blev Jerry John Rawlings, men även han utsattes för kupp försök men ingen lyckades ta över makten. Missnöjet kring regimen ekonomiska åtgärds politik ökade och konflikter uppstod med fackföreningar och studenter som protesterade mot Rawlings (Landguiden 2011, Modern historia).

Slutet på kalla kriget bidrog till att afrikanska länder också satte demokrati högt på agendan. Länderna uppmanades att öka ansvarsutkrävandet och införa flerpartisystem (Haynes 1995:95). Ghana fick påtryckningar från biståndsgivare i västvärlden som krävde att demokratiseringsprocessen skulle inledas i landet, vilket det gjorde år 1991 (Ninsin 1998:169). Året efter grundades därmed en ny författning och civilstyret infördes, vilket ledde till att den ekonomiska misskötseln avtog och Ghanas förhållande till väst förbättrades (Landguiden 2011, Modern historia). President Rawlings vann presidentvalet år 1992 och även kommande presidentval. Sedan dess har president- och parlamentsvalen varit demokratiska och rättvisa, vilket har bidragit till den politiska stabiliteten. Dessa framsteg har även lett till ett ökat valdeltagande (Gyimah-Boadi 2009:137). President- och parlamentsvalen i december 2000 var ett särskilt viktigt val på grund av Rawlings avgång efter nästan 20 år vid makten. Övergången mellan regeringarna var fredlig och valet ansågs till och med vara ett av de mest rättvisa och fria val som någonsin genomförts i Afrikansk historia. Under valet var civilsamhället en viktig aktör under hela valprocessen eftersom att lokala organisationer arbetade som valobservatörer (Gyimah-Boadi 2001:103,110). Även det senaste valet år 2008 ansågs förbättra demokratin i Ghana, då maktskiftet pågick lugnt och stabilt (Gyimah-Boadi 2009:145).

Idag har Ghana ett flerpartisystem där presidenten har den verkställande makten, med en mandatperiod på fyra år och befogenheten att bli omvald en gång. Varje region har sitt lokalstyre och det finns även 110 distriktsförsamlingar samt en del styrande hövdingar. De politiska partierna får inte vara baserade på vare sig religion eller etnicitet (Landguiden 2011,

Politiskt system). Men trots att de partierna inte är geografiskt baserade eller etniskt baserade ser man tydligt i vilka regioner som de olika politiska partierna dominerar (CSP 2009). I Ghana råder yttrandefrihet och det krävs inga tillstånd för att ordna en demonstration. Det finns en stor respekt för mänskliga rättigheter i Ghana och därmed tillåts människorättsaktivister och resterande civilsamhälle verka fritt. Ett exempel på hur landet stödjer mänskliga rättigheter är att en sanningskommission grundades för att utreda brott mot mänskliga rättigheter och därefter inrättades en fond som gav ersättning till offren. Rättsystemet har en oberoende ställning i Ghana och rättssäkerheten tycks fungera bra (Landguiden 2011, Politiskt system).

4.1.3 Politisk historia och politiskt system i Guinea

Guinea var det första fransktalande landet som utropades som en självständig stat. Året var 1958 och Sékou Touré blev landets president. Ganska oväntat följde många franska kolonier Guineas riktning och utropades självständiga från kolonialmakten år 1960 (Schmidt 2009:3). Touré hade en betydelsefull roll i Guineas politiska historia eftersom att han var en av dem som stod i framkanten vid avkolonialiseringen vilket ledde till att Guinea var det enda landet som stod emot Frankrike. Detta ledde till att Touré hyllades av frihetskämpar såväl i Afrika som i västvärlden. Den positiva bilden av president Touré ökade då han stod emot Frankrikes strikta politik som fördes mot Guinea efter självständigheten. Men folkets uppfattning om Touré förändrades väldigt snabbt då hans styrelsesätt ändrades till en hård militärdiktatur. Detta ledde till att regimen fick minskad popularitet hos folket men även på internationell nivå (Camara 2005:2-3).

Därefter försämrades Guineas ekonomi drastiskt och landet fick endast bistånd från Sovjetunionen. Guinea var alltså nästan helt isolerat från utlandet och starkt beroende av Sovjetunionen. Under 1977 protesterade människorna mot det kommunistiska maktsystemet och därefter tillät Touré en liten del privatisering av småföretagen. Omkring denna tid minskades även Guineas isolering från omvärlden och Frankrike återtog kontakten med Guinea (Landguiden 2011, Äldre historia). President Touré avled 1984 och kort därefter tog några officerare makten genom en militärkupp under Lansana Contés ledning. Inom kort upphävde han författningen och förbjöd Tourés gamla parti Guineas demokratiska parti (PDG). Till skillnad från Touré, ville Conté införa mer privatisering av näringslivet och förbättra relationerna med västvärlden för ett ökat bistånd. Han frigav även många politiska

fångar och år 1992 infördes den nya författningen och ett flerpartisystem i Guinea. Kontakterna med västvärlden i synnerhet Frankrike och USA förbättrades som Conté önskade (Landguiden 2011, Modern historia). Men detta bidrog inte till en demokratisk utveckling eftersom de kommande valen var icke-fria och den nya författningen innebar en ökning av presidentens befogenheter som till exempel rätt att styra via dekret. År 2001 ändrades författningen återigen till fördel för presidenten, vilket innebar att han kunde väljas om som president utan begränsning på en mandatperiod på sju år (Landguiden 2011, politiskt system). Contés ansträngningar för att ge sken av en demokrati genomskådades därför väldigt snabbt (CSP 2008: 2).

På grund av den försämrade ekonomin präglas Guineas historia av några folkliga protester mot Contés styre utan några större resultat. I Guinea har det istället varit vanligt att presidenter tagit till våld mot regimkritiker (van de Walle 2002: 68,70). Efter 24 år vid makten avled Conté i slutet av år 2008, och strax efter hans död utfördes en militärkupp under ledning av Moussa Dadis Camara (CSP 2008:2). Hans maktövertagande välkomnades till en början av folket eftersom det utlovades fria val år 2010, då Contés mandatperiod egentligen skulle ha tagit slut. Camara utlovade även att ingen av militärjuntan skulle få ställa upp i presidentvalet. Han upphävde även författningen och planerade att införa åtgärder som skulle bekämpa korruptionen (Landguiden 2011, Aktuell politik). Folkets positiva inställning gentemot Camara förändrades mot protester år 2009 eftersom att han tänkte bryta löftet om att inte ställa upp på presidentvalet följande år. Demonstrationerna resulterade i att över 156 oppositionsanhängare dödades och hundratals människor utsattes för övergrepp och misshandel (Puddington 2010: 144). Detta kritiserades av The Economic Community Of West African States (ECOWAS), AU EU, och USA som införde sanktioner mot Guinea. Under denna period fortsatte däremot Kina ha en god kontakt med regimen (Freedom House 2010: Guinea). Förutom Kina har regimen även haft goda relationer med Iran och Libyen (Landguiden 2011, Utrikespolitik).

ECOWAS fördömde också militärkuppen som utfördes efter Contés död. ECOWAS visade nolltolerans mot Camaras makt som hade tillkommit på ett odemokratiskt sätt. Därför uteslöt ECOWAS Guinea från organisationen och uppmanade regimen att införa ett nationellt råd, som skulle inkludera både representanter från militärjuntan och civila personer. Tillsammans skulle de sträva efter att hålla rättvisa och fria val och på så sätt införa demokrati (Journal of democracy 2009:182–183). I slutet av 2009 skottskaades president Camara så svårt att han blev tvungen att lämna över sin tjänst som statschef till överste militär Sékouba Konaté.

Tillsammans med oppositionen inrättade Konaté ett övergångsstyre bestående av lika många representanter från militärjuntan, oppositionen och regionerna som ECOWAS hade uppmanat tidigare (Landguiden 2011, Aktuell politik). Presidentvalet år 2010 förflyttades flera gånger på grund av olika orsaker men hölls i november 2010. Enligt internationella observatörer var det första gången det skedde ett rättvist val i Guinea. Segraren blev oppositionsledaren Alpha Condé, vars vision går ut på att stärka demokratin till skillnad från föregående presidenter (Freedom house 2010: Guinea). År 2010 var Guinea det land som hade genomgått den största politiska förändringen i världen, från en strikt militärdiktatur till ett genomförande av det demokratiska valet som respekterade människornas frihet (Puddington 2011:29).

Idag är partierna fortfarande baserade på etnicitet och inte politiska ideologier. Trots att rättsväsendet ska ha en oberoende ställning har det visat sig att politiska åsikter har påverkat domstolarna. Det finns även militärdomstolar och traditionella domstolar, men befolkningen har generellt inget förtroende för domstolarna. Det korrupta rättsväsendet har lett till att polisen och militären sällan åtalas för de brott som de begår, som till exempel övervåld och dödande av demonstranter. Förutom korruption beror detta på att rättssystemet inte respekterar mänskliga rättigheter (Landguiden 2011, politiskt system).

4.1.4 Politisk historia och politiskt system- en jämförelse mellan länderna

Som tidigare nämnt är den demokratiska utvecklingen den faktorn där länderna skiljer sig avsevärt. Ghana har länge betraktats som en av Afrikas stabilaste demokratier medan Guinea alltid har varit en auktoritär regim. Men i och med att landet äntligen lyckades ha ett demokratiskt presidentval i november 2010, innebär det att Guinea är på väg mot rätt riktning.

Ländernas politiska historia tog olika vändningar i början av 1990-talet. Trots att båda länderna grundade nya författningar som skulle bidra till en demokratiseringsprocess har utfallet sett olika ut. Undersökningen har visat att Ghana har haft en relativ lugn och stabil demokratiseringsprocess medan Guineas demokratiseringsprocess präglades av våldsbrott mellan folket och regimen. Till skillnad från Ghana har Guinea även haft allvarliga problem med det korrupta politiska systemet, vilket har försvårat den demokratiska utvecklingen i landet. Argumentet baseras på att rättsväsendet i Guinea inte är politiskt oberoende och respekterar heller inte mänskliga rättigheter. Eftersom polisen och militären sällan åtalas för övervåld mot demonstranter påverkar detta civilsamhället då jag förmodar att rädslan att

trotsa regimen ökar. Till skillnad från Guinea visar studien att Ghana har haft en bättre demokratiutveckling då regimen attityd för demokratiförändring har varit annorlunda i Ghana än i Guinea. Respekten för mänskliga rättigheter, det oberoende rättsystemet och den fungerande rättsäkerheten har bidragit till den politiska stabiliteten i Ghana.

4.2 Jämförelse av andra tänkbara orsaksfaktorer

4.2.1 Internationell påverkan- en jämförelse mellan länderna

Internationell påverkan har mer eller mindre funnits i båda länderna sedan avkolonialiseringen, men den har uttryckt sig på olika sätt. I början kan man hävda att diffusionseffekten pågick i regionen, eftersom både Ghana och Guinea betraktades som förebilder för andra länder vid avkolonialiseringen. På så sätt påverkades grannländerna som därefter följde Ghanas och Guineas riktning. Detta innebär att det var Ghana och Guinea som påverkade andra länder. Men undersökningen visar också att sedan avkolonialiseringen har Ghana och Guinea påverkats av andra länder genom stödjande insatser och sanktioner.

Uppsatsen visar att den internationella påverkan är en viktig faktor för demokratiutveckling. Detta baseras på att Ghanas hårda påtryckningar från utländska biståndsstater bidrog till demokratiseringsprocessen i landet. Undersökningen visar även att den internationella påverkan för demokratiutveckling är effektivast när landet är starkt biståndsberoende av västvärlden. Argumentet baseras på att Ghanas biståndsberoende försvagade landets ställning mot internationell påverkan vilket tvingade Rawlings att införa demokratiskt styre. Men detta kan även argumenteras från fallet Guinea som inte var lika biståndsberoende som Ghana. Det var därmed svårare att påverka Guinea, vilket ledde till en långsammare demokratiutveckling. Undersökningen verifierar således Hadenius teori om att internationella faktorer påverkar möjligheten för demokratiutveckling. Men till skillnad från Hadenius visar undersökningen att den internationella påverkan är mest effektiv genom sanktioner på fattiga biståndsberoende länder. Jag menar att eftersom rika auktoritära länder inte är lika beroende av väst, blir det svårare för västvärlden att påverka dessa länder i jämförelse med utvecklingsländer. I sådana fall fungerar det nog bäst att införa andra sanktioner såsom uteslutning från olika internationella förbund. Undersökningen har visat att sådana typer av sanktioner också är effektivt i stater som inte är helt biståndsberoende från väst, som exempelvis ECOWAS uteslutning av Guinea.

Undersökningen visar att den internationella påverkan inte alltid behöver ha en positiv effekt på demokratiutveckling. Jag menar att man även bör ta hänsyn till vilken typ av stat som landet har relationer med. Denna studie har visat att den internationella påverkan på demokrati endast är positiv om landet har goda relationer till demokratiska stater. Argumentet grundar sig i Guineas relation med andra auktoritära regimer. Under de senaste åren har exempelvis Kina haft en god relation med Guinea och ökat samarbetet trots landets politiska situation. Detta innebär att Kina aldrig har haft en vilja att pressa Guinea att införa demokratiska principer då Kina själv är en auktoritär regim.

4.2.2 Militären- en jämförelse mellan länderna

Som tidigare nämnt bör man diskutera militärens betydelse för demokratiutveckling i ett land. Trots att Ghana inte är en militärregim längre har militären fortfarande en stor betydelse för landet. Militären representerar de fredsbevarande styrkorna i regionen men även i andra delar av världen och denna militärstyrka har bidragit till Ghanas betydelsefulla roll (EIU, Ghana 2008:9). Studien visar att militären har haft en betydelsefull roll i båda ländernas politiska historia, då det har förekommit en del militärkupper. Undersökningen visar även att i båda länderna försökte militärregimen få folkligt stöd genom att införa olika reformer som skulle utveckla landet. På så vis har militärkupperna, lett till förbättringar även om de var småskaliga. Detta resulterar i att ju fler lyckade militärkupper ett land har desto fler politiska förändringar sker. Med anledning av detta är det viktigt att tillägga att Ghana har haft betydligt fler militärkupper än Guinea. Regimen i Guinea utsattes för två lyckade militärkupper, år 1984 och 2008. Detta är en stor skillnad från Ghana som har haft fem lyckade militärkupper inom en kort period, mellan år 1966 och år 1981 (Kwame 2008:12). Men studien visar även att militärregimen i Ghana var mer öppen för förändringar efter folkuppror, till skillnad från Guinea som använde sin militärstyrka för att tysta ner regimkritiker och protester. Detta är en viktig skillnad som påverkar demokratiutvecklingen och som kan ha påverkats av att ledarna i Ghana byttes ut oftare än i Guinea. Jag menar att Touré och Conté som satt vid makten i 26 år respektive 24 år har inte haft någon anledning att vinna folkets stöd, såsom nya ledare har.

Min studie visar att Konaté och Rawlings attityder skiljde sig från deras företrädare, då de var mer öppna för förändringar som till slut inledde en demokratisk utveckling. De tidigare ledarna hade däremot stått emot folkets protester och sanktioner från det internationella

samfundet. På så sätt fördröjdes den demokratiska utvecklingen. Uppsatsen styrker på så sätt Hougikpos yttrande om att utan militärens medgivande sker det inte en demokratisk utveckling. Således innebär även detta att personer med militärbakgrund kan ha en positiv inverkan på regimförändring från militärregim till civilstyre. Då många forskare liksom Hougikpo hävdar att militären har en avgörande roll i afrikansk politik, hävdar jag att deras makt kan minskas av internationell påverkan i form av till exempel intervention. Men då detta varken har pågått i Ghana eller Guinea har jag inte fördjupat mig i den formen av internationell påverkan.

4.2.3 Socioekonomisk utveckling i Ghana

Västvärlden har haft en väldigt god kontakt med Ghana som har givit landet mycket bistånd under historiens gång. Men Ghana har även ett starkt finansiellt stöd av de 3 miljoner ghananer som bor utomlands. Den ghananska diasporan investerar och finansierar både lokala företag men även NGOs (EIU, Ghana 2008:9). Under tidigare styren hade Ghana problem med korruption, men idag finns detta inte i samma utsträckning som förr. Korruptionen har minskats väldigt mycket och landet har idag relativt låg grad av korruption. I den senaste korruptionsrapporten från Transparency International rankades Ghana på plats 62 av 178 länder, vilket är en bättre rankning än många europeiska länder och bland de bästa i Afrika (Transparency International 2010). Förutom korruptionshantering har Ghana uppnått förbättringar i utbildningssektorn. Idag är utbildningsnivån och läskunnigheten högre i Ghana än i många afrikanska länder (EIU, Guinea 2008:10). På så vis har Ghana vad som krävs för att förbättra den ekonomiska utvecklingen ytterligare. Även Ghanas urbanisering har ökat snabbt sedan självständigheten och förra året beräknades 51 % av befolkningen bo i tätort (Otiso & Owusu 2008: 150, CIA: The world factbook 2011).

4.2.4 Socioekonomisk utveckling i Guinea

Guinea har mycket naturtillgångar, men på grund av många års av ekonomiskt misskötsel har den ekonomiska utvecklingen stagnerat (EIU, Guinea 2008:14). Men den långsamma ekonomiska utvecklingen beror även till viss del av den bristfälliga infrastrukturen. I Guinea är den informella ekonomin väldigt utbredd. Det är dock svårt att avgöra hur stor utsträckning

den informella ekonomin upptar men enligt vissa beräkningar är den större än den formella ekonomin (EIU, Guinea 2008:14,16).

Den bristfälliga ekonomin har påverkat utbildningssektorn hårt. Sedan självständigheten har läskunnigheten varit lägre än genomsnittet för afrikanska länder. Detta är en följd av landets ekonomiska nedgång som har tvingat många barn att arbeta för att hjälpa till med familjeförsörjningen. Ytterligare ett problem är att det även råder brist på lärare och brist på finansiering till skolorna (EIU, Guinea 2008:11). Guinea har även fortfarande stora problem med korruption och 2010 rankades landet på plats 164 av 178 länder i Transparency Internationals årsrapport (Transparency International 2010). Guinea är därmed ett av de länder i världen som har mest korruption. Urbaniseringen har heller inte ökat lika snabbt som i andra länder, utan majoriteten av befolkningen bor på landsbygden. Förra året beräknades 35 % av befolkningen i Guinea bo i tätort (CIA world factbook 2011).

4.2.5 Socioekonomisk utveckling - en jämförelse mellan länderna

Uppsatsen visar att Ghana sedan avkolonialiseringen har haft en bättre socioekonomisk utveckling än Guinea. Men det är viktigt att tillägga att båda länderna räknas fortfarande som låg utvecklingsländer. United Nations Development Programme (UNDP) publicerar årligen statistik på länders välbefinnande utifrån inkomst, hälsa och utbildning, vilket kallas för Human Development Index (HDI). Länderna rangordnas och kategoriseras inom fyra grupper: Mycket hög grad utveckling, hög grad utveckling, medel utveckling och låg utveckling. Enligt den senaste HDI-rapporten rangordnas både Ghana och Guinea som låg utvecklingsländer (UNDP 2010). Detta visar att länder med låg utveckling kan införa demokrati. Jag kan därför utesluta moderniseringsteoriens betydelse då Ghana är en demokrati med låg grad av utveckling, och därmed låg moderniseringsgrad. Men detta kan också kopplas till Guinea som har infört regimförändring till civilstyre, trots den svaga socioekonomiska utvecklingen.

Den största socioekonomiska skillnaden är att utbildningsnivån och läskunnigheten är högre i Ghana än i Guinea. Detta innebär att ghananerna får mer kunskap och kan engagera sig mer i politiken. På så vis är utbildning en viktig faktor för demokratiutveckling. Skillnaden i andel urban befolkning har en indirekt påverkan på demokratiutveckling, vilket grundar sig i urbaniseringens påverkan på civilsamhället. Eftersom att NGOs huvudsakligen verkar i städerna, innebär det att ju mer utbredd urbanisering som finns i landet desto fler människor

har möjlighet att engagera sig i NGOs och utveckla NGO-sektorn. Detta kan möjligtvis vara en av orsakerna till att det finns en större andel ghananer som är aktiva i NGOs än guineaner.

4.2.6 Skillnader i befolkningen i Ghana

I Ghana råder det religionsfrihet vilket även respekteras av befolkningen, som består av ungefär 75 kristna procent, 15 procent muslimer, och resterande tillhör de inhemska religionerna. Då både kristendomen och islam ökar blir de inhemska religionerna allt mindre (Landguiden 2011, Befolkning, Religion). Men det finns en tydlig religiös och ekonomisk klyfta mellan regionerna, främst mellan södra och norra Ghana där invånarna i södra delen är rikare än dem i norra delen. Invånarna i norr är även muslimer medan de kristna framträder starkast i söder (Ninsin 1998:1). Trots att landet är klart uppdelad mellan religiösa och etniska grupper har det inte förekommit några allvarliga konflikter emellan grupperna. Kristna och muslimer har generellt en bra gemenskap både i den privata sfären och den politiska sfären. Engelska är det officiella språket som håller landet samman men det finns även många andra språk. Men det är svårt att avgöra hur många språk det finns eftersom vissa anses vara dialekter. Av den orsaken är det även svårt att avgöra hur många folkgrupper som existerar i Ghana men antalet ligger mellan 50 och 100 folkgrupper (Landguiden 2011, Befolkning, Religion). Etnisk röstning är ett problem i Ghana likväl som i andra afrikanska länder. Men med hjälp av den pågående urbaniseringen och migrationen kan detta minskas då människor blir mer öppna gentemot andra etniciteter (Kwame 2008:71).

4.2.7 Skillnader i befolkningen i Guinea

Guinea har också ett mångkulturellt samhälle då det finns ett tjugotal folkgrupper med olika språk men det officiella språket är franska (CIA world factbook 2011). Enligt författningen råder det religionsfrihet i Guinea, vilket också respekteras av folket. Islam dominerar i Guinea då ungefär 85 procent av befolkningen är muslimer, 10 procent är kristna och 5 procent har inhemska traditionella religioner. Det har inte uppstått några allvarliga religiösa konflikter i Guinea (Landguiden 2011, befolkning, religion, UNHCR 2010). Men under Contés styre har personer tillhörande samma folkgrupp som Conté särbehandlats och dominerat den offentliga sektorn. Problemet är att denna folkgrupp endast utgör 20 procent av befolkningen, vilket medförde att de etniska spänningarna ökade. Även under den senaste valomgången utbröt

stora våldsamheter i olika delar av landet som baserades på de etniska spänningarna (CSP 2009: 3). I takt med att urbaniseringen ökar förbättras relationen mellan folkgrupperna. Den yngre generationen har blivit mer öppna och beblandas med andra folkgrupper (EIU, Guinea 2008:11).

4.2.8 Skillnader i befolkningen - en jämförelse mellan länderna

Studien visar att skillnaderna i befolkningen har lett till fler folkliga konflikter i Guinea än i Ghana. Detta kan bero på att människorna med störst klyftor det vill säga ekonomiska och religiösa klyftor lever i olika regioner. Paradoxalt nog ökar urbaniseringen i Ghana vilket bidrar till ett mer integrerat samhälle, som i vissa fall kan förstärka etniska spänningar eller minska dem. Studien har visat att i och med ökad urbanisering har människorna fått förtroende för varandra och toleransen för andra folkgrupper har ökat i Ghana. Detta hävdar jag då Ghanas befolkning har en större andel urban befolkning än i Guinea, men även då urbaniseringen i Guinea sägs förbättra människors attityd gentemot andra folkgrupper. Därmed argumenterar uppsatsen återigen att urbaniseringen har en viktig funktion för demokratiutveckling. Uppsatsen visar även att demokratiseringsprocessen i Guinea har försämrats på grund av de etniska spänningarna. Om dessa spänningar fortsätter vara starka i Guinea kommer det att påverka demokratins utveckling i Guinea. Detta baserar jag på då de etniska spänningarna splittrar människor som egentligen ska samarbeta för att mobilisera mot regimen. Men om den nya generationen fortsätter beblanda sig emellan folkgrupperna finns det hopp för att de kan organisera sig politiskt och stå emot auktoritära makteliter.

Linz och Stepan hävdar att ju fler folkgrupper och språk som finns inom ett land desto svårare blir det att föra politiken (Linz & Stepan 1996:29). Uppsatsen visar att argumentet inte gäller för Ghana som har många folkgrupper. Studien visar därmed att det går att utveckla demokrati i ett land med många folkgrupper, men studien visar att den politiska eliten har störst ansvar att motverka konflikter. Denna slutsats dras då president Conté inte tog sitt ansvar att minska de etniska spänningarna i Guinea utan istället förekom särbehandlingar av människor tillhörande samma folkgrupp som presidenten. På så sätt kan detta också ha lett till ökade etniska spänningar, som exempelvis under det senaste valet i Guinea då det uppstod folkliga konflikter.

4.3 *Civilsamhället*

Makumbe, Tagoë och Houngikpo är några av forskarna som jag redan har nämnt i uppsatsen. Deras gemensamma ståndpunkt är att det har funnits ett slags civilsamhälle i Afrika under en lång period ända tillbaka till förkolonial tid. Trots att civilsamhället hade en betydelsefull roll vid avkolonialiseringen i Ghana och Guinea, har civilsamhället utvecklats olika sedan avkolonialiseringen. Med hjälp av kartläggning av NGO-sektorn i Ghana och Guinea är det möjligt att jämföra ländernas civilsamhälle. Detta är viktigt då Putnam hävdar att ett starkt civilsamhälle leder till demokratisk utveckling.

Under demokratiseringsprocessen i Ghana kunde civilsamhället främst delas in i pro-demokratiskt civilsamhälle och alternativt civilsamhälle. Pro-demokratiskt civilsamhälle innefattade de organisationer som var aktiva i den politiska sfären som arbetade för att motverka det auktoritära styret. Tack vare deras uthållighet och massmobilisering mot den förtryckande regimen lyckades de medverka till initieringen av demokratiseringsprocessen i Ghana. Detta stod i motsats till det alternativa civilsamhället som bestod av sammanslutningar som aktivt arbetade för att motverka frihet och demokrati. Detta civilsamhälle skapades av militärregimen som ett alternativ till det prodemokratiska civilsamhället (Ninsin 1998:50–52). Idag erbjuder Ghana goda förutsättningar för NGOs i jämförelse med andra västafrikanska länder. För nuvarande finns det 4 463 NGOs registrerade i Ghana och antalet ökar snabbt varje år. NGOs är aktiva inom bland annat opinionsbildning och forskning, vilka arbetar med frågor gällande mänskliga rättigheter, demokratiframjande, jämställdhet, miljö, fattigdomsbekämpning och så vidare (USAID 2010:64).

Som tidigare nämnts fanns det under Tourés styre i Guinea ett mycket hårt förtryck mot regimkritikerna och folket vågade inte utmana honom. Det har skapat ett samhälle där majoriteten av befolkningen vanligtvis inte vågar kritisera regimen offentligt (Landguiden 2011, Äldre historia). Men även under kommande styren fick folk ett hårt motstånd från militärregimen, vilket har försvårat civilsamhällets utveckling. De första NGOs i Guinea grundades efter Tourés död runt år 1985-1986. Sedan dess har SACCO (National Service for Assistance to Cooperatives and NGOs Coordination) registrerat 125 internationella frivilligorganisationer, 555 nationella icke-statliga organisationer och 1257 koalitioner. Men bland dessa är det mindre än 30 procent som är verksamma idag (USAID 2010:69). SACCO har ansvar för registrering, uppföljning och support för NGOs men organisationerna har inget

förtroende för SACCO på grund av korruption, vilket kan förklara varför det är så litet antal registrerade NGOs (USAID 2010:69).

4.3.1 NGOs finansiering i Ghana

Liksom i andra länder råder det brist på lokala finansieringar för NGOs i Ghana och därför är majoriteten av organisationerna nästan helt beroende av utländska finansiärer (USAID 2010:65). Utländska ambassader i landet och internationella NGOs bidrar till finansiering av organisationerna. Men även den ghananska diasporan skänker ofta resurser som NGOs kan distribuera vidare, som till exempel skolmaterial. Därmed är det utländska finansiella stödet för NGOs avgörande för en positiv utveckling av civilsamhället (USAID 2010:66–67).

En annan viktig faktor är att alltfler människor börjar engagera sig i NGOs (USAID 2010:67). Till skillnad från andra afrikanska länder har NGOs i Ghana en stark organisatorisk kapacitet, då det exempelvis finns många volontärer som arbetar i organisationerna (USAID 2010:4). Detta är betydelsefullt eftersom studier har visat att värdet av volontärarbete i länder över hela världen motsvarar ungefär dubbelt så mycket som värdet av finansiella bidrag från individer, företag och stiftelser tillsammans (ILO 2011:4).

4.3.2 NGOs finansiering i Guinea

I Guinea har NGOs varit beroende av statlig finansiering men på grund av korruption har organisationerna försvagats då de inte fått ekonomiska resurser. I Guinea behöver NGOs i regel inte betala skatt, men organisationer lyckas sällan ta del av sådana förmåner eftersom att procedurerna är väldigt komplicerade (USAID 2010:1). Ännu ett problem är att lagen om NGOs är bristfällig på frågor som till exempel registreringsavgifter, vilket gör att myndigheter utnyttjar detta genom att fastställa godtyckliga avgifter som sedan används för personligt bruk (USAID 2010:69).

Majoriteten av organisationerna kan inte fullfölja projekt främst på grund ekonomiska resurser men även på grund av bristen på mänskliga resurser. Trots att kvalificerad personal har en hög prioritet hos NGOs försummas de ofta i praktiken eftersom att de inte har råd att anställa kompetent personal. Den extrema fattigdomen har försvårat möjligheten för guineaner att utföra volontärarbete i NGOs. Men bristen på utrustning såsom datorer och

lokaler begränsar också NGOs arbete. Organisationernas största hinder är alltså att de inte har tillräckligt med finansiella resurser, vilket leder till att många NGOs tvingas att lägga ner sin verksamhet (USAID 2010:71).

4.3.3 NGOs finansiering- en jämförelse mellan länderna

Om man utgår från antal NGOs, visar studien att NGO-utvecklingen har varit svagare i Guinea än i Ghana. Guinea har för övrigt haft den sämsta utvecklingen för NGO-sektorn i Västafrika medan Ghana har haft bland den starkaste utvecklingen för NGOs. Enligt studien är de främsta orsakerna till denna skillnad tillgången till de finansiella resurserna. Undersökningen påvisar att NGOs i Guinea har allvarliga brister i finansiella resurser som i sin tur påverkar de mänskliga resurserna. Enligt min bedömning är detta ett stort problem eftersom utan resurser försvåras möjligheten för organisationer att nå ut till folk och främja deras intressen. Då Ghana har bättre resurser kan organisationerna nå ut till en större andel av befolkningen än NGOs i Guinea. Som tidigare nämnt är NGOs beroende av utländskt finansiellt stöd. Undersökningen visar återigen att den internationella påverkan har en stor betydelse för demokratin, då det internationella samfundet kan bidra till ett starkare civilsamhälle. Utifrån argumentet kan jag hävda att om civilsamhället ska förstärkas i Guinea måste andra länder och internationella institutioner involvera sig betydligt mer i NGO-sektorn. Studien visar att detta är viktigt då fattigdomen har lett till minskade lokala finansieringar.

Förutom att ekonomiska resurser hämmat NGO-utvecklingen i Guinea visar studien att den organisatoriska kapaciteten också har påverkat NGOs verksamhet. Jag antar att många har förutfattade meningar om att det inte finns tillräckligt med kompetent personal i länder som Guinea, men studien visar att detta är en felaktig uppfattning. Återigen visar undersökningen hur ekonomin försvårar NGOs möjlighet till att anställa personal. Medborgarnas privata ekonomi är också betydelsefull då fattigdomen försvårar möjligheter för guineaner att engagera sig i NGOs. Konsekvensen blir att människor inte prioriterar att organisera sig och på så sätt förblir civilsamhället svagt. Detta leder i sin tur till att folk inte får sina åsikter hörda och har ingen möjlighet att påverka regimen. Ovanstående problem i Guinea leder till att allt färre NGOs grundas och därmed finns det färre människor som arbetar för demokratiframjande.

4.3.4 NGOs relation till den ghananska staten

Till skillnad från många andra afrikanska länder har de flesta organisationerna i Ghana haft en bra relation till regeringen och har drabbats av relativt få restriktioner (CCSS 1995:1). Ghanas författning garanterar föreningsfrihet och generellt är den rättsliga ordningen för registrering för NGOs ganska gynnsam för organisationerna. Således har NGOs haft möjlighet att verka fritt utan intrång från staten, vilket också skiljer sig från många andra afrikanska länder (USAID 2010: 65). Författningen har således bidragit till att relationen mellan civilsamhället och staten har varit bra. Ett exempel på detta är att NGOs har fått behörighet till representation på flera statliga organ (Rutinwa 2001:28). Till skillnad från många afrikanska länder har även NGO-koalitioner lyckats påverka de politiska beslutsfattarna på en del frågor. Detta beror till en viss del på att det finns ministrar som tidigare har varit medlemmar i NGO-koalitionerna (USAID 2010:67).

Eftersom det inte finns några hinder för NGOs att registrera sig sker registrering av organisationer relativt enkelt. Men organisationerna måste dock registreras enligt lagen om bolag. De måste även registreras hos socialdepartementet och de organisationer som verkar på landsbygden förväntas registrera sig i sina ”kommuner”, men de flesta NGOs har sina huvudkvarter i huvudstaden Accra (USAID 2010: 64).

4.3.5 NGOs relation till den guineanska staten

Relationen mellan staten och civilsamhället i Guinea har under många år präglats av antagonism. Under president Tourés styre hade organisationer heller inget rättsligt erkännande i Guinea. NGO-sektorn har därmed inte utvecklats som i andra afrikanska länder (Fomunyoh 2001: 44). Organisationerna och regeringen har samarbetat inom några projekt, men NGOs politiska vision kolliderar oftast med regeringens mål vilket försvårar samarbetet (USAID 2010:71). Det guineanska samhället har också länge kännetecknats av patron-client nätverk, vilket de högre statstjänstemännen utnyttjar för att kontrollera civilsamhället (WACSI 2010:15). Ett exempel på sådant är när staten inte ger utlovade statliga medel.

Det har även visat sig att NGOs sinsemellan inte har haft en stark gemenskap eftersom att organisationerna har haft olika intressen (USAID 2010:69). Men under 2000-talets början lyckades fackföreningar mobilisera folket mot regimen då de var missnöjda med hur landets ekonomi styrdes. Därmed utlyste de strejker och demonstrationer mot regimen men

protesterna fick hårt motstånd från militären. Fackföreningarna fortsatte visa sitt missnöje mot Contés styre, men protesterna hade ingen stor verkan på Conté då han fortsatte sitta kvar vid makten fram tills hans bortfall (USAID 2010:71, Landguiden, modern historia).

4.3.6 NGOs relation till staten- en jämförelse mellan länderna.

Förutom finansiella resurser visar denna studie även att NGOs relation till staten har en stor påverkan huruvida ett starkt civilsamhälle kan utvecklas. Undersökningen visar att NGOs i Guinea inte har en bra relation till staten, vilket kan bero på att samhället bygger på patron-client nätverk. I jämförelse med Guinea existerar inte patron-client relation mellan staten och civilsamhället i samma utsträckning i Ghana. Studien visar detta då NGOs har fått behörighet till representation på flera statliga organ i Ghana. Men även då organisationerna i Ghana har haft en betydelsefull roll eftersom de har påverkat beslutsfattarna på en del frågor och till och med lyckats få dem att stifta nya lagar kring sociala frågor.

Återigen visar studien att korruptionen i Guinea är ett stort problem då NGOs inte får utlovade resurser och detta har en stor påverkan på NGOs då de har varit beroende av statlig finansiering. Men till skillnad från Guinea är Ghana ett av de länder Afrika som har minst korruption, vilket begränsar statens möjlighet att manipulera NGOs.

4.3.7 Sambandet mellan NGOs och demokratins utveckling

Studiens resultat är att NGOs i Ghana och Guinea återspeglar förhållanden och situationen de befinner sig i. Trots att det finns NGOs som är verksamma i Guinea, har det konstaterats att de har en informell traditionell karaktär som bygger på auktoritet och beroende. Detta beror på att patron-client nätverken fortfarande är inrotade i samhället. Som tidigare nämnt kännetecknar sådana samhällen av vertikal styrning och korruption. Om man utgår från Putnams beskrivning av vertikal styrning kan människorna känna sig maktlösa i sådana samhällen och finner ingen vits med att engagera sig i föreningar. Undersökningen har visat att detta råder i Guinea, men samtidigt visar studien att fattigdomen också har bidragit till det låga organisationslivet.

Undersökningen har däremot visat att det politiska och sociala livet är mer horisontellt strukturerat i Ghana i jämförelse med Guinea. Detta argumenteras utifrån att Putnam menar

att i sådana samhällen kan medborgarna ställa krav på institutioner och tillsammans samarbeta för att uppnå sina mål, vilket de har gjort i Ghana. Detta kan även argumenteras utifrån NGOs rätt att verka fritt utan intrång från staten men även att NGOs har fått ökat inflytande i statliga organ. Utifrån Putnams teori om socialt kapital visar studien att NGOs har bidragit till generaliserad ömsesidighet, samarbete och ansvarsfullt handlande, som i sin tur givit ghananerna demokratiska färdigheter. Men samtidigt visar studien att Guinea lyckades genomföra ett demokratiskt val och införa civilstyre förra året trots det svaga civilsamhället. Detta innebär att ett starkt civilsamhälle inte är nödvändigt för en demokratisk utveckling som Putnam framhäver.

Som tidigare nämnt finns det meningsskiljaktigheter kring olika typer av socialt kapital. Utifrån Putnams teori om socialt kapital kan man hävda att det traditionella samhället och de etniska spänningarna i Guinea har lett till grupperingar som ger sammanbindande socialt kapital, vilket i sin tur har lett till ett splittrat civilsamhälle. Förutom etniska grupper hävdar Putnam att även religiösa grupperingar bidrar till sammanbindande socialt kapital som har en negativ påverkan på demokrati. Men i Ghana har religiösa organisationer haft en positiv inverkan på demokratiutvecklingen i landet, och på så sätt att de har hjälpt till som valobservatörer under president- och parlamentsval. Enligt Putnams teori skulle detta vara orimligt eftersom att religiösa organisationer som sagt bidrar till sammanbindande socialt kapital. Till skillnad från Putnam argumenterar studien för att religiösa organisationer kan bidra till överbyggande socialt kapital då deras arbete har strävat efter att nyttja hela samhället. Men diskussionen visar att de har haft en positiv verkan på att bibehålla stabilitet och demokrati, inte för en regimförändring.²

² Läs vidare om sammanbindande- och överbyggande socialt kapital i stycket "Förslag till framtida forskning".

5. SLUTSATS & DISKUSSION

Förra årets firande av Afrikas 50 år av självständighet från kolonialmakterna ledde till många funderingar kring varför demokratiutvecklingen ser olika ut i olika länder i Afrika. Jag anser att Ghana och Guinea är två fall som beskriver afrikanska stater väl, då de har olika grad av demokrati men som samtidigt är väldigt lika i andra faktorer. Ghana och Guinea är även representativa för Afrika eftersom att de beskriver de två olika utvecklingsinriktningar som dominerar i Afrika. Den ena riktningen innefattar auktoritära regimer vars samhällsstruktur bygger på patron-client relationer. Den andra riktningen kännetecknas av den kraftiga ökningen av demokratiska principer och institutioner.

Som tidigare nämnt finns det forskning som framhåller att det finns ett samband mellan ett starkt civilsamhälle och demokratiutveckling, Då Putnam och andra forskare utgår från västvärldens erfarenheter vid diskussioner om detta samband har min studie istället utgått från afrikanska erfarenheter. Därmed var studiens syfte att undersöka om ett starkt civilsamhälle är en förutsättning för demokratisk utveckling i Västafrika. Men liksom civilsamhället finns det andra tänkbara orsaksfaktorer som leder till demokrati och därmed är det intressant att se hur dessa påverkar möjligheten till regimförändring till demokrati i Afrika. På så sätt kan studien besvara om det bör vara så stort fokus på civilsamhället som Putnam hävdar och även varför den demokratiska utvecklingen har sett olika ut i Ghana och Guinea.

Studien har utgått från att besvara nedanstående frågeställningar:

Frågeställningar:

- Har civilsamhället betydelse för demokratisk utveckling i Västafrika?
- Har militären, internationell påverkan, socioekonomisk utveckling och skillnader i befolkningen påverkat den demokratiska utvecklingen i Ghana och Guinea?
- Vilka av ovanstående faktorer är mest fördelaktig för en regimförändring till civilstyre och har de en större betydelse än civilsamhället?

5.1 Civilsamhällets betydelse för demokratisk utveckling

Resultatet av studien visar att Ghana har haft en stabil demokratiutveckling dels med hjälp av det starka civilsamhället. Jag finner inte ett lika starkt samband mellan civilsamhället och demokratisk utveckling i Guinea, eftersom att Guinea lyckades genomföra ett demokratiskt val och införa civilstyre utan ett starkt civilsamhälle. Resultatet visade istället att Guineas första fria och rättvisa val mestadels berodde på internationell påverkan och inte påtryckningar från civilsamhället. På så sätt har graden av civilsamhället inte påverkat graden av demokrati i Guinea. Därmed är slutsatsen att ett starkt civilsamhälle inte är en avgörande faktor för en övergång från ett auktoritärt styre till civilstyre, vilket motsäger Putnams yttrande om betydelsen av ett starkt civilsamhälle.

5.1.1 Civilsamhället kontra andra tänkbara orsaksfaktorer

Uppsatsen visar att den internationella påverkan har varit viktig i demokratiutvecklingen i Ghana, då landet påverkades starkt av sanktioner och stödjande insatser från biståndsländer. Men Guinea har också utsatts för påtryckningar i form av sanktioner från andra länder men landet påverkades inte lika starkt som Ghana. Uppsatsens slutsats är att den internationella påverkan på demokratisk utveckling endast är positiv om landet har goda relationer till demokratiska stater. Denna slutsats dras då Ghana under historiens gång införde politiska reformer efter västvärldens påtryckningar, medan Guineas politiska historia kännetecknas av en större isolering från västvärlden och god kontakt med auktoritära regimer. Bortsett från civilsamhället har därmed den internationella påverkan haft en stor betydelse i demokratiutvecklingen i Ghana. Detta baseras på att biståndsstaterna gjorde påtryckningar mot regimen i Ghana samtidigt som fackföreningar och studenterna demonstrerade mot regimen. Slutsatsen är därmed att det var detta som saknades i Guinea, då det internationella samfundet inte samverkade med folkets protester i samma grad som Ghana. Med hjälp av uppsatsen kan man tyda att civilsamhället är mest effektivt när det finns en internationell påverkan som kan stödja civilsamhällets protester mot regimen. Andra länder och internationella institutioner kompletterar även civilsamhällets styrka då ländernas NGOs har visat sig vara beroende av utländsk finansiering. Då uppsatsen har klargjort att civilsamhället i Guinea inte bidrog till den demokratiska utvecklingen är slutsatsen att internationell påverkan har varit en betydelsefull faktor. Detta baseras även på påtryckningarna från ECOWAS som ledde till ett demokratiskt val i Guinea.

Undersökningen har visat att biståndsberoende länder är mer sårbara för internationella påtryckningar. På så vis är den ekonomiska tillväxten en viktig beståndsdel i demokratiutvecklingen, men den ekonomiska utvecklingen har dock inte haft så stor betydelse som moderniseringsteorin framhäver. Denna slutsats dras då både Ghana och Guinea är låg utvecklingsländer, men fattigdomen är en aning mer utspridd i Guinea än i Ghana. Detta har lett till en lägre utbildningsnivå och läskunnighet hos folket i Guinea, vilket enligt moderniseringsteorin innebär att de får mindre kunskap och svårare att engagera sig politiskt. Den bristfälliga ekonomin har dock försvårat människors möjlighet till att engagera sig i NGOs. På så sätt påverkas civilsamhället av den socioekonomiska utvecklingen. Uppsatsen visar att Ghanas högre socioekonomiska utveckling har bidragit till att landet lättare har kunnat utveckla demokrati, men skillnaderna är så pass små att det inte har en avgörande betydelse. Eftersom att både Ghana och Guinea har lyckats övergå från militärregim till civilt styre, trots den utbredda fattigdomen i länderna är slutsatsen att socioekonomisk utveckling inte har en betydelse för demokratiutveckling i Västafrika. Ett samband mellan urbanisering och etniska konflikter framgår även av uppsatsen. Denna slutsats dras då Ghana har en högre andel urban befolkning och färre etniska konflikter, medan Guinea har en mindre andel urban befolkning och fler etniska konflikter.

Liksom socioekonomisk utveckling har skillnaderna i befolkningen haft en mindre effekt på demokratiutvecklingen. I och med att Ghana har stora skillnader bland befolkningen och samtidigt lyckats utveckla demokrati är uppsatsens slutsats att skillnader i befolkningen inte har en stor betydelse för demokratiutvecklingen. Men i Guinea har däremot frågor kring etnicitet och religion lett till ett splittrat civilsamhälle och ökat spänningar mellan de etniska grupperna. Studien visar således att det splittrade civilsamhället har försvårat deras samarbete kring demokratifrämjande. Som tidigare nämnt har det pågått en del etniska konflikter i Guinea som har berott på särbehandling av en viss folkgrupp. Detta visar att ledarnas attityd mot de olika folkgrupperna har en stor inverkan, då det kan förstärka eller förminska de etniska spänningarna. I jämförelse med de andra faktorerna har skillnader i befolkningen en liten betydelse för demokratisk utveckling i Västafrika. Bortsett från mina empiriska fall finns det andra länder, som till exempel Indien som också har lyckats utveckla demokrati trots en utbredd fattigdom och stora skillnader i befolkningen.

Utöver attityden mot de olika folkgrupperna har militärregimens attityd gentemot demokrati påverkat ländernas möjlighet till demokratisk utveckling. Studiens slutsats är således att militären har varit en betydelsefull faktor för demokratiutveckling. Denna slutsats dras då

studien visar att militärens attityder har påverkat den snabba utvecklingen i Ghana och den långsamma utvecklingen i Guinea. Slutsatsen baseras även på att militären har haft en betydelsefull roll då de har påverkat civilsamhället, beroende på exempelvis dess motstånd till organisationernas protester. I och med att övergången till civilstyre skedde fredligt i båda länderna visar studien att militären kan ha en positiv effekt på demokrati. Trots att militären har haft en betydelsefull roll för den demokratiska utvecklingen visar studien att militären inte är en avgörande faktor för regimförändring till civilstyre. Undersökningen visar att den internationella påverkan och civilsamhället har en större betydelse för demokratiutveckling.

Sammanfattningsvis är uppsatsens viktigaste slutsats att ett starkt civilsamhälle inte är en förutsättning för demokratiutveckling. Detta innebär att min hypotes förfaller och därmed kan jag temporärt förkasta Putnams teori om att ett starkt civilsamhälle är nödvändigt för demokratiutveckling. Däremot är den internationella påverkan mest fördelaktig för en regimförändring till civilstyre. Den internationella påverkan är även särskilt betydelsefull då den har haft en inverkan på de andra orsaksfaktorerna, men dock inte på klyftorna i befolkningen. Uppsatsen slutsats är också att en demokratisk utveckling är mest sannolikt att inträffa om det både finns internationell påverkan och ett starkt civilsamhälle som kan pressa regimen samtidigt. Men eftersom att civilsamhällets påverkan på regimen även beror på hur starkt motstånd de får från militären, har militären också en betydelsefull roll för demokratisk utveckling. Detta visar att civilsamhället, internationell påverkan och militären är de tre orsaksfaktorerna som bäst samverkar för en regimförändring till civilstyre i Västafrika. Därmed är ekonomisk utveckling och skillnader bland befolkningen mindre betydelsefulla för en demokratisk utveckling.

5.2 Val av andra fall & val av annan metod

Det är viktigt att tillägga att jag är medveten om att studiens resultat inte kan generaliseras på alla afrikanska länder. För att göra en sådan generalisering skulle det krävas många fler empiriska fall att studera. Denna studie har med hjälp av Ghana och Guinea som empiriska fall lett till en ökad förståelse kring civilsamhällets betydelse och de andra orsaksfaktorernas betydelse för en regimförändring till civilstyre. På så sätt ger den även en djupare inblick i varför den demokratiska utvecklingen har sett olika ut i Västafrika. Ännu ett bidrag till

forskningen är att uppsatsen förklarar vilka faktorer som samverkar för en stabil demokratiutveckling i regionen.

Frågan är hur resultatet hade blivit med andra fall? Det finns en chans att mitt resultat hade sett annorlunda ut med en undersökning av andra länder. Studien har konstaterat att Ghana har ett starkt civilsamhälle medan Guinea har ett lågt civilsamhälle. Men dessa bedömningar är relativa då det har jämförts med varandra, alltså finns det en risk att Ghana inte har ett så starkt civilsamhälle som framhävs. Jag vill därför påpeka att jämförelserna har gjorts utifrån en afrikansk kontext och därför är graden av civilsamhället relativt starkt respektive svagt. Antalet länder gör även att jag endast med försiktighet kan veta vad som bidrar till demokratiutveckling. Då har jag klargjort att utfallet kanske hade blivit annorlunda med andra empiriska fall. Studiens resultat hade kanske också sett annorlunda ut om jag utgick ifrån metoden mest olika design istället för en mest lika design. Detta innebär att jag skulle undersöka två demokratiska länder med många skillnader för att se vilken faktor som har bidragit till demokrati. Det är dock svårt att utgå från denna metod då demokratiska länder oftast har många likheter. Därmed skulle det bli svårt att veta vilken faktor som påverkar demokratiutveckling.

5.3 Förslag till framtida forskning

Det finns en risk att mitt resultat kan ha påverkats av mina val av länder, vilket är vanligt i komparativa studier. Därför kan man i vidare forskning göra en liknande undersökning på andra afrikanska länder. Detta kommer i så fall att förstärka eller försvaga mina slutsatser.

Då min studie fokuserar på regimförändring till civilstyre kan orsaksfaktorerna ha en annorlunda betydelse vid konsolidering av demokrati. I och med att det bara har gått några månader sedan Guinea hade sitt första demokratiska val är framtiden oviss. Nu återstår det att se om Guinea lyckas bli en demokrati eller om det återgår till auktoritärt styre. Därför är ett förslag till framtida forskning att undersöka hur civilsamhället och de övriga orsaksfaktorerna har påverkat konsolidering av demokrati i Ghana och Guinea. På så vis har kanske den internationella påverkan en mindre betydelse i slutet av demokratiseringsprocessen än vad den har i början. Civilsamhället kan möjligtvis ha en större betydelse vid demokratisk konsolidering än vid regimförändring.

Vid en diskussion om civilsamhällets betydelse för demokrati kan man även fördjupa sig ytterligare och undersöka om NGOs tillför överbyggande- eller sammanbindande socialt kapital. På grund av brist på resurser har jag inte valt att göra en egen undersökning av NGOs typer av socialt kapital i Ghana och Guinea. Att utföra en sådan studie skulle kräva mycket information om NGOs, och då det inte finns sådant material blir det svårt att genomföra en sådan studie. Ett förslag till en sådan framtida forskning är att tillämpa intervjuer och enkätundersökningar hos NGOs i de valda länderna och på så vis göra en fältstudie. Detta skulle självklart innebära att författaren är tvungen att begränsa antalet NGOs eftersom det finns tusentals registrerade NGOs i Ghana och hundratals i Guinea.

REFERENSER

Litteratur

- Azarya, V & Chazan N (1987) *Disengagement from the State in Africa: Reflections on the Experience of Ghana and Guinea*. i *Comparative Studies in Society and History*, vol. 29, nr 1
- Bergström, G. & Boréus, K. (2005). *Textens mening och makt: Metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Brandell, I (1997) *Labour, civil society and democratization in North Africa*. i E. Özdalga & S. Persson. *Civil society, democracy and the muslim world*. Transactions vol. 7, Istanbul: Swedish research institute.
- Bratton, M & van de Walle, N (1997). *Democratic experiments in Africa: regime transitions in comparative perspective*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Camara, M. S. (2005). *Mass communication and single party politics in Guinea under Sékou Touré*. Trenton, NJ : Africa World Press.
- Clapham, C & Wiseman J. (1995) *Assessing the prospects for the consolidation of democracy in Africa*. Tillgänglig i boken Wiseman, J. *Democracy and political change in subsaharan Africa (1995)*. London: Routledge
- Denk, T. (2002). *Komparativ metod: förståelse genom jämförelse*. Lund: Studentlitteratur.
- Diamond, L (2008) *The rule of law versus the big man*, i *Journal of Democracy*, vol. 19, nr 2. Tillgänglig i boken Diamond, L & Plattner, M. *Democratization in Africa: Progress and retreat*. (2010) Baltimore: The Johns Hopkins University Press.
- Esaiasson, P. & Gilljam, M. & Oscarsson, H & Wägnerud, L. (2007). *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Stockholm: Norstedts Juridik.
- Fomunyoh, C (2001) *Democratization in Fits and Starts*. i *Journal of Democracy*, vol. 12,nr 3
- Goldberg, E (1996) *Thinking about how democracy works*. i *Politics & Society*, vol. 24, nr 1
- Gyimah-Boadi. E. (2009) *Another step forward for Ghana*, i *Journal of Democracy* vol. 20, nr 2. Tillgänglig i boken Diamond,L & Plattner , M. *Democratization in Africa: Progress and retreat*. (2010) Baltimore: The Johns Hopkins University Press.

- Gyimah-Boadi, E. (2001) *A Peaceful Turnover in Ghana*, i Journal of Democracy, vol.12,nr2.
- Hadenius, A. (1992) *Democracy and development* Cambridge : Cambridge University Press.
- Hadenius, A. (2006) *Demokrati- en jämförande analys*. Malmö: Liber AB.
- Hadenius, A. & Teorell, J. (2007) *Pathways from Authoritarianism*. i Journal of Democracy, vol. 18, Nr 1
- Haynes, J. (1995) *From personalist to democratic rule*. Tillgänglig i boken Wiseman, J. *Democracy and political change in subsaharan Africa*. London: Routledge
- Houngnikpo, M. (2001) *Determinants of democratization in Africa: A comparative study of Benin and Togo*. Maryland: University Press of America.
- Houngnikpo, M. (2010) *Guarding the guardians : civil-military relations and democratic governance in Africa* .England; Ashgate.
- Ibrahim, J. (2004) *Democratic Transition in Anglophone West Africa*. Dakar: CODESRIA
- Igoe, J & Kelsall, T. (2004) *Between a rock and a hard place: African NGOs, donors and the State*. Durham, N.C: Carolina Academic Press,
- Joseph, R. (2008) *Challenges of a "Frontier" Region*. Journal of Democracy, vol.19, nr 2
- Journal of Democracy (2009) vol. 20, nr 2, pp. 179-184
- Kwame, B-A. (2008) *Democracy and stability in West Africa: the Ghanaian experience*. Uppsala: Universitetsstryckeriet.
- Linz, J & Stepan A. (1996) *Problems of Democratic transition and consolidation: Southern Europe, South America and Post-Communist Europe*. Baltimore: The Johns Hopkins University Press
- Lipset, S. (1966). *Den politiska människan*. Stockholm: Bokförlaget Aldus/Bonniers.
- Makumbe, J (1998) *Is There a Civil Society in Africa?* i International Affairs, vol. 74, nr 2
- Ninsin, K.A (1998) *Ghana: Transition to democracy*. Dakar: CODESRIA
- Otiso, K.M & Owusu, G. (2008) *Comparative urbanization in Ghana and Kenya in time and space*. i GeoJournal, vol. 71, nr 2-3.

- Paxton, P. (2002). *Social Capital and Democracy: An Interdependent Relationship*. i American Sociological Review, vol. 67, nr 2.
- Potter D, Goldblatt D, Kiloh M & Lewis P. (1997) *Democratization*. Cambridge: Polity Press
- Puddington, A (2010). *The Erosion Accelerates*. Journal of Democracy, vol. 21, nr 2.
- Puddington, A (2011). *Democracy Under Duress*. Journal of Democracy, vol. 22, nr 2.
- Putnam, R. (2001). *Den ensamme bowlaren: den amerikanska medborgarandans upplösning och förnyelse*. Stockholm: SNS förlag.
- Putnam, R. (1996). *Den fungerande demokratin: medborgarandans rötter i Italien*. Stockholm: SNS förlag
- Przeworski A, Alvarez M, Cheibub J. A & Limongi, F. (1996) *What Makes Democracies Endure?* i Journal of Democracy vol. 7, nr 1.
- Rothstein, Bo. (2000). *Trust, Social Dilemmas and Collective Memories*. i Journal of Theoretical Politics, vol. 12, nr 4.
- Rutinwa, B. (2001) *Freedom of association and assembly: Unions, NGO's and political freedom in sub-saharan Africa* i Article 19 report. London.
- Schmidt, E. (2009) *Anticolonial Nationalism in French West Africa: What Made Guinea Unique?* i African Studies Review, vol. 52, nr 2.
- Tagoe, M. (2009) *Trends in indigenous forms of mutual cooperation: Cases from Ghana* i Journal of Organisational Transformation and Social Change, vol. 6, nr 3.
- van de Walle, N. (2002) *Africa's Range of Regimes*. i Journal of Democracy, vol. 13, nr 2.
- Widmalm, S. (2005) *The utility of bonding social capital*. i Journal of Civil Society, vol. 1, nr1

Internetkällor

CIA, the world factbook (2011) Tillgänglig 2011-05-01

<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/gv.html>

CCSS (Center for Civil Society Studies). (1995) Tillgänglig 2011-05-01

http://adm-cf.com/jhu/pdfs/CNP_Working_Papers/CNP_WP14_Ghana_1995.pdf

CSP (Center for Systemic Peace). (2008) Tillgänglig 2011-04-12

<http://www.systemicpeace.org/polity/Ghana2008.pdf>

<http://www.systemicpeace.org/polity/Guinea2008.pdf>

UNHCR (United Nations High Commissioner for Refugees) (2010). Tillgänglig 2011-04-22

<http://www.unhcr.org/refworld/country,,USDOS,,GIN,,4cf2d09650,0.html>

EIU (2010). Tillgänglig 2011-03-25

http://graphics.eiu.com/PDF/Democracy_Index_2010_web.pdf

EIU (2008). Country profile Ghana. Tillgänglig 2011-08-08

http://www.eiu.com/report_dl.asp?issue_id=83899593&mode=pdf

EIU (2008). Country profile Ghana Tillgänglig 2011-08-08

http://www.eiu.com/report_dl.asp?issue_id=1293901514&mode=pdf

Freedom House (2010). Tillgänglig 2011-02-05

<http://www.freedomhouse.org/template.cfm?page=22&year=2010&country=7833>

Freedom House, Methodology (2010). Tillgänglig 2011-04-25

http://www.freedomhouse.org/template.cfm?page=351&ana_page=363&year=2010

Freedom House survey (2011). Tillgänglig 2011-04-22

http://www.freedomhouse.org/images/File/fiw/FIW_2011_Booklet.pdf

ILO (2008). Tillgänglig 2011-04-30

http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/@dgreports/@dcomm/documents/publication/wcms_096122.pdf

ILO (2011). Tillgänglig 2011-04-30

http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---integration/---stat/documents/publication/wcms_153524.pdf

Landguiden: Ghana

Landguiden, Modern historia. (2011). Tillgänglig 2011-02-20

<http://www.landguiden.se.till.biblextern.sh.se/Lander/Afrika/Ghana/Modern-Historia.aspx>

Landguiden, Politiskt system. (2011). Tillgänglig 2011-02-20

<http://www.landguiden.se.till.biblextern.sh.se/Lander/Afrika/Ghana/Politiskt-System.aspx>

Landguiden, Befolkning (2011). Tillgänglig 2011-03-01

<http://www.landguiden.se/Lander/Afrika/Ghana/Befolkning-Sprak.aspx>

Landguiden, Religion (2011). Tillgänglig 2011-03-02

<http://www.landguiden.se/Lander/Afrika/Ghana/Religion.aspx>

Landguiden: Guinea

Landguiden, Äldre historia (2011). Tillgänglig 2011-02-27

<http://www.landguiden.se.till.biblextern.sh.se/Lander/Afrika/Guinea/Aldre-Historia.aspx>

Landguiden, Modern historia (2011). Tillgänglig 2011-02-27

<http://www.landguiden.se.till.biblextern.sh.se/Lander/Afrika/Guinea/Modern-Historia.aspx>

Landguiden, Aktuell politik (2011). Tillgänglig 2011-02-27

<http://www.landguiden.se.till.biblextern.sh.se/Lander/Afrika/Guinea/Aktuell-Politik.aspx>

Landguiden, Utrikespolitik. (2011). Tillgänglig 2011-02-27

<http://www.landguiden.se.till.biblextern.sh.se/Lander/Afrika/Guinea/Utrikespolitik-Forsvar.aspx>

Landguiden, Politiskt system. (2011). Tillgänglig 2011-02-28

<http://www.landguiden.se/Lander/Afrika/Guinea/Politiskt-System.aspx>

Landguiden, befolkning. (2011). Tillgänglig 2011-03-01

<http://www.landguiden.se/Lander/Afrika/Guinea/Befolkning-Sprak.aspx>

Landguiden 2011, religion. (2011) Tillgänglig 2011-03-02

<http://www.landguiden.se/Lander/Afrika/Guinea/Religion.aspx>

Transparency International (2010) Tillgänglig 2011-04-10

http://www.transparency.org/policy_research/surveys_indices/cpi/2010/in_detail#6

UNDP (2010). Tillgänglig 2011-04-19

<http://hdr.undp.org/en/statistics/>

USAID (2010). Tillgänglig 2011-03-01

http://www.usaid.gov/our_work/democracy_and_governance/technical_areas/civil_society/angosi/ANGOSI_Reports/2009/2009_African_NGO_Sustainability_Index.pdf

WACSI (West Africa Civil Society Institute) Tillgänglig 2011-05-10

[http://www.wacsi.org/images/public2/0n38183Guinea%20at%20a%20Crossroads%20\(WACSERIES\).pdf](http://www.wacsi.org/images/public2/0n38183Guinea%20at%20a%20Crossroads%20(WACSERIES).pdf)